EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Laupäeval, 18. märtsil 1972

Nr. 21 (3709) 14. aastakäik

Invandraverketi otsus: *ETABLEERITUD EESTLASI EI SAA TOETADA*

Nagu Rootsi Eestlaste Esinduse promemoriast, mis on koostatud taustmaterjalina protestiresolutsioonidele eestlaste diskrimineerimise vastu kultuuripüüdluste toetamisel asutuste poolt, selgub, on Invandrarverket, milline 1970 a. detsembris seisukohale asus, e teestlased nüüd moodustavad ühiskonna etnilise grupi ja seega ei kuulu astuse kompetentsi ja toetamisele, mööd unud aasta lõpul seda seisukohta korranud käsitledes usulise tegevuse toetuse taotlusi: "Juba etableeritud grupid tulevad viimases järgus. See tähendab, et Balti grupid ei saa osa toetusest".

Selle seisukoha vastu reserveerisid end Invandrarverketi valitsuse liikmed Diesen (m) ja Popov, kes olid arvamisel, et ka Balti kogudused peaksid saama teotust tähele pannes erilist vajadust just kohanemise toetamiseks, mida omakorda kergendab oma usulise kultuuri säilitamine.

Nõutlemisel Invandrarutredninguga selles küsimuses hiljem, 2. novembril (Invandrarverket tegi oma otsuse 28. oktoobril) ei nõustunud viimane asutus sellise Invandrarverketi seisukohaga, kuna vahetegemine "etableeritud" ja "etableerimata" grupide vahel on kirikutegevuse osas veelgi raskem kui organisatsioonide puhul.

Invandrarverketi seisukoht tabas m.h. Eesti ap. õigeusu kirikut, kes kustutati toetust saavate usuühingute nimekirjast, kuigi juba selle kiriku Stockholmi koguduse avaldusest nähtub, et kirik teenib vahet tegemata ka arvukalt teiste rahvuste ortodoksusulisi liikmeid, kes selgelt ei ole "etableeritud". Nendele korraldatakse jumalateenistusi rootsi keeles (Vaata tänane juhtkiri).

Pinna-Stuudio pidi vahetama näidendit Eesti Päevade kavas

NEW YORK (VES) — Nagu Ülemaailmsete Eesti Päevade peatoimkonna esimees Robert Kreem New Yorgis toimunud nõupidamisel seletas, tuleb Stockholmist Pinna-Stuudio Torontosse esinema Arvo Mägi "Kihlusega" ja mitte Ilmar Külveti tükiga "Sild üle vee", nagu algul kavatseti, kuid mis Kanada-eestlaste vaatevinklist on liiga kontroversiaalne (tükk on kirjutatud Toronto eestlaste miljöös). Pinna-Stuudio on avaldanud R. Kreemile soovi esinemisiks pärast Eesti Päevade ka New Yorgis ja mujal USA-s.

Koosolekul arutati ka "tööjaotust" keskorganisatsioonide vahel Rahvuskongressil. Nii peeti soovitavaks nõupidamisel, et välispoliitilise kõnega esineb USA esindaja, REE ülesandeks jääks kõne, mis käsitab probleeme seoses Kodu-Eestiga ja et soovitav selle esitaja on L. Karupää. Eestlaskonna aktiviseerimise probleemidest kõneleks Kanada RVN esindaja ja Rootsi E. Rahvusnõukogu esindaja kõneleks kultuurilistes probleemidest.

Resolutsiooni osas märgiti hilisemal arutlusel selgituseks et. Ü. E. Kesknõukogu pole senini esitanud resolutsiooni, vaid saatnud maade keskorganisatsioonidele ainult kavandi, mille alusel võiks alustada arutlusi ja seisukohtade esitamisi. Seda kavandit on mõnede poolt ekslikult nimetatud Kesknõukogu seisukohtade.s

Kesknõukogu ootab nüüd maade ettepanekuid. Koosolek jättis küsimuse lahendamiseks Kesknõukogule.

Rahvuskongressi osas avaldati mõtet, et see ei saa olla otsustavaks, vaid on nõuandvaks organiks, kuna selle koosseis ei võimalda kongressil seista kõrgemal valitud organitest nagu seda on ERKÜ Esinduskogu, Kanada RVN, Rootsi REE ja teiste maade keskorganid, mis ühinenud Kesknõukogusse.

New Yorgis oli veel arutusel R. Kreemi poolt kaasa toodud informatsioon kokkupuutumisist Stockholmis ERN esindajatega. Kõne alla tulnud ka ERN liitumine Ülemaailmse Kesknõukoguga.

Asja arutati hiljem väljaspool Eesti Päevade koosolekut, kus avaldati arvamist, et küsimus tuleks lahendada kohapeal ERN ja REE vahel, mis tohiks olla lihtne, kui esimene oma kandidaatidega esineks üldvalimistel. Stockholmi-informatsiooni järele ERN poolt plaanitsetavat organisatsoonide liidu loomist peeti ülearuseks, kuna üksikutes maades on keskused juba olemas ja uute loomine oleks põhjendamata. USA osas on sealsete organisatsioonidekongress juba varem sellise kava otsustanud eitavalt.

SIIT ja SEALT

● Lakewoodi Eesti Ühingu esimeheks USA-s valiti Virve Pustrõm. Juhatusse valiti veel Arnold Ruubas, Heino Maasikas, Eino Ets, Kasta Kiudma, Daisy Kuusalu, Merike Kurs, Oskar Mandel, Robert Poola, Vold. Reiman, Dorothe Simonson ja Harry Verder.

● San Franciscos sündis Edite ja Cato Edorile tütar Taimi.

● Torontos sai 70-aastaseks end. Haapsalu ja Narva kriminaalkomissar Ants Mägiso.

PALME vabandas

Seoses Göteborgi Journalisthögskolas esinenud vahejuhtumiga, kus ameerika necegerajakirjaniku Malvin Goode esinemine "maha hääletati üliõpilaste poolt, kes ida ei pidanud küllalt revolutsioonilisena värviliste huvide eest võitlemisel, on peaminister Olof Palme isiklikult oma vabandused esitanud temale telefoni teel, kui ta oli saabunud Kopenhaagenisse.

Goode jutustas seda New Yorki tagasijõudmisel, kus ta on UNO ajakirjanike ühingu esimeheks ja American Broadcasting Company korrespondendiks. Rootsis tegi ta muidu peaminister Palmega intervjuu. Ta kutsuti Göteborgi ajakirjanduse üliõpilastele kõnelema, kes aga keelduvalt teda kõneleda laskmast. Mitmed rootsi ajalehed teatasid Göteborgi ajakirjanike ülikoolile, et nad tõsiselt kaaluvad, kas nad saavad anda üliõpilastele kokkulepitud praktikandikohti.



KULTUURIAUHINNA ÜLEANDMINE. Paremal annab Esinduse juhatuse esimees Leo Karupää August Mälgule üle kultuurauhinna üriku ja tsheki, tagapool, laua taga istuvad zhürii liikmed Arvi Moor (alaline sekretär), Ahti Pae, Kalju Lepik ja Paul Laan (EPL-foto Lepper)

AUGUST MÄLGULE anti üle 1972 aasta Kultuuri auhind

Laupäev, 11. märts oli kirjanik August Mälgu aupäev — seoses Rootsi Eestlaste Esinduse istungjärguga toimus Stockholmi Eesti Majas tänavuse kultuuriauhinna laureaadi austamine ja temale auhinna üleandmine erakordselt rohkearvulise publiku ees, kes olid kogunenud populaarset kirjanikku austama, kes ka ise sõna võttis tänu ütlemiseks.

— Kui tulime pagulusse, siis arutades eesti kirjanduse võimalusi edasielamiseks olime murelikud — asja arutades tulid kadunud August Gailitile pisarad silma. Ei olnud ette kujutatav, et looming saaks edasi kesta võõrsil, kus selja taga ei olnud kirjastusi ega kultuurkapitali. Kuid ometi tuli kodust lahti murtud rahvakild toime gigantse saavutusega. Eesti loov vaim sai jatkata oma tegevust, eesti kirjandus sai jätkata ilmumist ja nüüd, ligi kolmkümmend aastat tagasi, võime uhkusega vaadata täidetud raamaturiiulitele, ütles August Mälk oma sõnavõtus.

Kirjanik oli ilmunud kohale koos abikaasa Leini Mälkiga ja nende saabumist tervitati elava aplausiga.

Hästikorraldatud ja sisukast aktusest annab ülevaate EPL kultuurireferent Eduard Reining leheküljel 9.

Pinna loobub söidust

Toimetuse töö lõpul teatas Pinna-Stuudio juhataja, näitlejatar Signe Pinna, et tema näitetrupp loobub söidust ülemaailmsetele Eesti Päevadele:

— Mulle teatati, et Ilmar Külveti tükk "Sild üle vee" on Toronto publikule liiaks kontroversiaalne, mispärast soovitati meile esineda mõne muu tükiga. Otsustasime siis esitada Rootsis asuva autori Arvo Mägi "Kihluse". Nüüd aga saabus Eesti Päevade teatritoimkonnalt kiri, kus ka seda tükki ei soovita Torontos näha Rootsi-poolses esituses, kuna kohalik Rahvusteater on seda varem mänginud. Selles olukorras tegin otsuse loobuda söidust ja esinemisest.

EESTI KEELE HUVID

Kolmapäeval külastasid ülikoolide Kantsleri asutust Lundi ja Uppsala ülikoolide eesti ja soomeugri keelte õppejõud ja üliõpilased, et selgitada vajadust eesti keele õpetuse laiendamiseks. Näiteks on Lundis praegu 28 üliõpilast, kes soovivad õppida eesti keelt, kuid ülikoolil puuduvad summad õpetaja palga maksmiseks.

Lundi ülikoolist kuulusid delegatsiooni Soomeugri Instituudi juhataja k.t. fil. dr. Valev Uibopuu, kirjandusloo dotsent Herbert Salo ning üliõpilased Eeva Merike Kangro ja Pentti Soutkari.

Uppsala ülikoolist kuulusid delegatsiooni Soomeugri keelte professor Bo Wickman ja üliõpilaskonna esimees Johannes Raag.

121 44 Johanneshov

EPL *18. märtsil 1972*

ETABLEERITUD?

Kes on õieti eestlased Rootsis? See küsimus hakkab üha sagedamini kerkima ühenduses meie asjaajamistega ametasutustes juhtudel, kui esineme rahvusgrupina. Omal ajal lahendas eestlaste kui põgenike küsimused Flyktingsnämnd ning Statens Utlänningskommissioon, siis aga olid riikkondsuse saamiseks vajalikud seitse aastat läinud ja enamus Rootsi riigi kodanikud, kel enam midagi tegemist polnud välismaalastele mõeldud asutustega. Kuid eestlased olid vahepeal jõudnud üles ehitada omaenda vähemusühiskonna, omaenda kindla kultuuripalgega ja pürgimustega selle palge säilitamiseks vaatamata üldisele integreerumisele selle riigi "suure ühiskonnaga".

Kui eesti organisatsioonid ja eestlaste esindajad nendes o m a küsimustes hakkasid pööruma riigi- ja omavalitsusasutuste poole, siis koheldi neid ka pärast "välismaalase" seisusest lahkumist (vormiliselt) ametasutustes ikkagi kui välismaalasi ja kaua aega oli ametlikuks poliitikaks vaadelda kõiki neid taotlusi kui "ajutisi", millele varsti peab järgnema ka kultuuriline assimilatsioon ning oma keele kultuuritraditsiooni mahajätmine. See ei ole läinud arvestust mööda ja nüüd, kolm aastakümmet hiljem, seisvad eestlased ikka seal ametasutuste ukse ees ja rõhutavad, et nad on eestlased, ja et nad soovivad ka rootsi kodanikena seda eripära, kõige sellega mida sõna sisaldab, säilitada. Ametliku vaatevinkli põhitalad on hakanud vahepeal nihkuma, kuigi pikkamööda. Nii kaua aga, kuni need põhitalad ei ole uude asendisse asetatud (selleks on käimas n.n. Invandrarutredning), on lahendamata küsimus, kuhu kuuluvad eestlased ja teised baltlased, kes nüüd on juba vormiliselt "rootslased" passi järele?

Asutused on, nagu see selgus nädalavahetusel Rootsi Eestlaste Esinduses esitatud ettekandest ja vastuvõetud resolutsioonidest, selle küsimuses üsnagi peatud. Välismaalaste Komisjoni asemele loodud uus keskasutus Invandrarverket, olles vastakuti seatud terve rea eesti ja balti organisatsioonide toetusnõudlustega haridus- ja kultuuritegevuseks o m a keeles, jõudis detsembris 1970 ja oktoobris 1971 seisukohale, et eestlased ei kuulu asutuse kompetentsi, kuna nad olevat juba "etableeritud", s.o. oma koha Rootsi ühiskonnas kätte saanud (otsus millele vastu hääletasid ja reservatsiooni kirjutasid liikmed Diesen (m) ja eestlane V. Popov, kes leidis, et ka baltlaste kultuurilisi, kiriklikke jne. aktiivsusi tuleks toetada) ja saatis selle seisukoha alusel avaldused Siseministeeriumile, et see neid toetaks kui e t n i l i s i vähemusi.

Rootsis on aga varem ainult kaks etnilist vähemust — laplased ja rootsisoomlased Norrbottenis, midagi ei ole ette nähtud eestlastele. Hea õnne peale saadeti kirjavahetus edasi Haridusministeeriumile, kuna tegemist oli kultuuripüüdlustega. Sealt saadeti see varsti tagasi. Siseministeeriumile, kes pärast aastast mõtlemist paigutab abitaotlused Invandrarutredningus kui "töömaterjali". Mingit probleemi ei tehtud sellest, mis saab nendest rahvuslikest tegevusaladest, millele toetust hädasti vajatakse, nii kaua, kui "utredning" ja riigi veskid jahvatavad.

Nii on selgumata, kuivõrra me oleme "etableeritud". See ei saa ju olla etableeritud, kelle asjad ei ole lõplikult korraldatud. Pealegi on ka Invandrarverket ära unustanud, et ka "uued" sisserändajad suurelt osalt on kogunenud oma "etableeritud" rahvuskaaslaste organisatsioonide ümber. Uue näite andis hiljuti, nagu siinkohal varem on märgitud, Presstödsnämnden, kui see keeldus "etableeritud" eestlaste omakeelset rahvusliikku organit vaatlemast kui osa selle maa ajakirjandusest (sinnamaani jõudmiseks tuleb ajalehtki etableerida rootsi keeldel). Samuti on koheldud Invandrarverketis teatud kiriklikke avaldusi: ka siin on kasutatud templit "etableeritud".

Ometi, kui edasi vaadata, siis mitmeski asjas vaatleb riik eestlasi kui "mitte-etableerituid", m.h. koolide küsimuses, kus vastavalt 1968 a. otsusele ikka valitseb provisoorne suhtumine, kuigi Rootsi eelmisel aastal ühines UNESCO konventsiooniga, mis kindlustab rahvusliikele vähemustele õ i g u s e oma koolideks.

On põhjust ühineda Esinduse resolutsiooni nõudmisega: Rootsi poliitika peaks ka praktikas lähenema nendele ideaalidele, mida omaks võetakse rahvusvahelistes kokkulepetes ja meenutama resolusiooniski esile toodud end. haridusministri Edenmani seletust riigipäeva propsitsioonis nr. 511/1962: "Vähesed asjad näitavad nii selgesti ühe rahva küpsust ja kultuurilist taset kui just tema suhted mitmesuguste vähemusgruppidega".

KLA

Eetrisõda

USA senati välissuhete komisjoni esimees senaator William Fulbright võitleb praegu kongressis kahe itta suunatud USA "eraviisilise" raadiosaatja, Radio Free Europe'i ja Radio Liberty, sulgemiseks Münchenis nendele tegutsemiseks vajalike summade äravõtmise kaudu. Välissuhete komisjoni esimees leiab, et informatsioon itta, takistab USA häid suhteid venelastega j.t. kommunistlike maadega ja olevat "reliikviad külma sõja perioodist". Mr. Fulbright ei ole seejuures märganud, et ta otseselt võitleb mitte USA, vaid N. Liidu huvides, kes on vägeva propagandaaparatuuri käima pannud selleks, et läänelist informatsiooni kõigis vormides takistada raudeesriide taha pääsemast. Mr. Fulbright, vaba demokraatia esindaja, tahab kannuseid teenida sellega, et ta paljudelt miljonitelt raudeesriide taga aitab ära võtta vabu informatsioonilallikaid ja siduda neid veelgi tugevamini diktatuuri köverpildiga maailmast. On kummaline, et temaga kõrvuti võitlevad mehed, kes aspireerivad USA kõrgeimale ametile — presidendikandiaadid Humphrey ja Muskie demokraatide laagrist. Kas vaba maailm tõesti tahab kapituleeruda tingimusteta? Mr. Fulbright & Ko tarvitseksid vaid lugeda N. Liidu siseajakirjandust, et pääsida informatsioonidprobleemist raudeesriide taga.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

VÄLISKOMMENTAAR

REISI JÄRELKAJAD

Lääne ajakirjanduse reaktsioon president Nixoni läbirääkimistele Pekingis on üldiselt positiivset laadi. Kommentaarides möönatakse aga ühtlasi rõhuvas enamuses, et mis puutub läbirääkimiste praktilistesse tagajärgedesse, siis võib esialgu olla tegemist ainult spekulatiivsete arvamistega. Kuigi tippkohtamine oli võrdlemisi sõbralik, ei pruugi see sisuliselt tähendada midagi. Vaevalt parem on lugu ka Tshu En-lai ja Nixoni avaldustega, mis olid iseendast lootusrikkad. Sest kui ameerika ja hiina deklaratsioonide asemel vaadelda lähemalt teatud kriitilisi hinnanguid väljast, siis muutub kogu lugu veelgi segasemaks. Kui näiteks võtta mööndupuuks N. Liidu ja India rahulolematust, siis jääb mulje, nagu oleks teoksil midagi väga suurt.

Moskva kordab uuesti vana süüdistust, et Mao Hiina on "reetnud sotsialismi". Ja mis on veelgi hullem, ameerika ja hiina juhid olevat juba saavutanud vaikiva kokkuleppe, mille järgi USA toetavat Pekingi poliitikat Aasias ja Hiina soodustavat "ameerika imperialismi" Euroopas. Nõukogude ametiühingute häälekandja Trud süüdistas Hiinat lipitsemises Ühendriikidega ja andis avalikult mõista, et mõlemad on salaja kokku leppinud võistluseks N. Liiduga. Hiina juhid olevat seejuures "löönud kõik rekordid sobimiseks nendega, kes seisvad suurima imperialistliku võimu välispoliitilisel tüüril". Need on samasugused süüdistused salajases kokkumängus teiste riikide arvel, nagu Pekingust seda kuuekümnendatel aastatel heideti ette Washingtoni "imperialistidele" ja Moskva "revisionistidele".

Kuidas India reageeris USA-Hiina tippkohtamisele Pekingis, ilmnes varakult valitsusjuhi Indira Gandhi avalikust sõnavõtust. Tema arvates olid ameerika-hiina läbirääkimised iseendast küll teretulnud, aga sellega kälvat kaasas ka ohi, et "läbirääkimised taotlevad luua üht uut võimugruppi". Kuigi Gandhi vältis nimede mainimist, oli ütlematagi selge, et sellesse uude "võimugruppi" pidid kuuluma Ühendriigid ja Hiina. Niisugusest väljavaatest tegi Gandhi järelduse, et käesolevalt maailmas valitsevad pinevused ei võivat kuidagiviisi väheneda, kui tippkohtamine Pekingis tõepoolest märgib uute võimugruppide tekkimist. Nõnda kõneides vaikis aga Gandhi täiesti maha küsimuse, kuidas vaadelda siis seda võimugruppi, mille moodustasid India ja N. Liit mõõdunud aastal sõlmitud "sõprus- ja koostöölepingu" alusel. Mõlemad lepinguosalised tavatsevad seda nimetada võiduks rahuhuvidele ja sammuks pinevuse vähendamise poole maailmas. India—N. Liidu sobimuse esimeseks tulemuseks oli tegelikult sõda India ja Pakistani vahel, mis lõppes viimase tükeldamisega Ida-Pakistani eraldamise teel india vägede abil tagajärjega, et temast sai India ja N. Liidu mõtteosaline Bangladesh vabariigi nime all.

Tegelikult on vaevalt väljavaateid, et USA ja Hiina kavatseksid mõnda uut "võimugruppi" luua. Gandhi kartus on nähtavasti tingitud sündmustest India-Pakistani sõja ajal, mil USA ja Hiina — olgugi erinevatel motiividel — toetasid moraalselt Pakistani India vastu, ilma et praktiliselt midagi teha. Tulemuseks oli muidugi prestiižni kaotus, eriti eriti Ühendriikidele. Hiina pole üldse tundlik niisuguste kaotuste vastu, mis prestiižhi puutuvad. Peking ajab oma poliitikat, kus välisvaatlejatel pole tihtipeale selge, mida ta taotleb. Mis USA-Hiina tippkohtamisse puutub, siis loodab Peking nähtavasti sellest saada kasu ameeriklaste tagasitõmbumiseks Indohiinast ja lõpuks ka Formoosa saarelt. Teiste sõnadega, "suhete normaliseerimine" Ühendriikidega aitaks Pekingile poliitilise teel saavutada kiiremat edu seal, kus sõjaline lahendus nõuaks rohkem aega ja loomulikult ka ohvreid.

Mis puutub N. Liidu ja Hiina väidetavasse tülisse, siis jääb see endiselt ebamääraseks. Pole sugugi kindel, et tegemist pole sihikindla kokkumänguga kahe kommunistliku suurriigi vahel ühise tagamõttega eksitada avalikku arvamist vabas maailmas. On võimalik, et niiviisi levitatud eksiarvamine aitas omajagu kaasa kas USA-Hiina tippkohtamisele, mis vastab rohkem Ida kui Lääne huvidele.

A.K.

Fulbright võitleb ITTA SUUNATUD saadete sulgemiseks

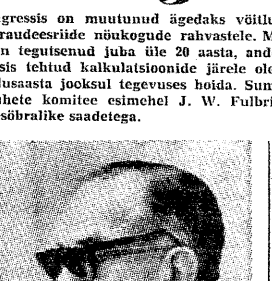
WASHINGTON (VES) — USA Kongressis on muutunud ägedaks võitlus kahe Euroopas asuva raadiojaama pärast, mis annavad saateid üle raudeesriide nõukogude rahvastele. Mõlemad raadiojaamad — "Radio Free Europe" ja "Radio Liberty" — on tegutsenud juba üle 20 aasta, andes iga päev 18 tundi saateid Moskva ikke all olevatele rahvastele. Kongressis tehtud kalkulatsioonide järele oleks kulunud 32 miljonit dollarit, et neid raadiojaamu järgneva majandusaasta jooksul tegevuses hoida. Summat on õnnestunud aga blokeerida mõjuvõimsal senaatoril, Senati välissuhete komitee esimehel J. W. Fulbrightil, kes leiab, et külm sõda olevat mõtet venelasi ärritada nendele mittesõbralike saadetega.

Senat algul otsustas raadiosaadetele määrata summasid veel üheks, Esindajatekoda aga kaheks aastaks, nähes ette ka vastava uurimiskomisjoni loomise saadete küsimuses. Otsuste ühtlustamiseks läks küsimus nüüd kahe koja vahelisse komisjoni, ja senaator Fulbrightil on õnnestunud seoses sellega summasid blokeerida "kuni olukorra selgitamiseni", mistõttu raadiojaamad on nüüd summade puudumisel seismajäämise ohus.

Senaator Fulbright väitele, et mõlemate Münchenis asuvate raadiojaamade "õige koht on samas hauas, kus hoitakse teisi külma sõja reliikviaid", on vastu astunud senistel andmetel üle 40 senaatori, kes on esitanud resolutsiooni, milles nõutakse toetuse kohest jatkamist raadiojaamadele. Resolutsioonide esitajateks olid muide ka demokraatlikud presidendi-kandidaadid Humphrey ja Muskie.

New Yorgi ajaleht "Daily News" kes toetab raadiojaamade edasipüsimist, ütleb et loodetavasti vabaduse sõbrad läänekaldalt idakaldani reageerivad (kirjade kirjutamisega oma senaatorile või kojaliikmele), et vabaduse hääl kostaks ka tulevikus üle raudeesriide.

Mõlemad raadiojaamad annavad raudeesriide taha objektiivset informatsiooni, toovad teateid N. Vene ja tema satelliitide põrandaalusest võistlusest, avaldavad ka kirjandusliikke palasid, näit. Moskva tsensorite poolt keelatud nõukogude kirjanike loomingut jne. Olevatel andmetel on raadiojaamadel väga arvukas kuulajaskond raudeesriide taga.



Senaator Filbright võitleb Kremli huvide eest USA kongressil.

Näit. ütles eksiilis asuv vene kirjanik A. Kuznetsov, et N. Venes on "Radio Liberty" inglise BBC saadete kõrval kõige suurema kuulajaskonnaga. "See on kaasmaalase hääl vabast maailmast, mida ei ole moonutanud nõukogude tsensor ja mis otseselt ning ausalt kõneleb nõukogude probleemidest", ütles A. Kurznetsov.

Pole ime, et vene KGB tahab neid raadiosaateid iga hinna eest sulgeda.

Massachusettsi ülikooli poliitiliste teaduste professor William E. Griffith kirjutab "The Christian Science Monitoris", et senaator Fulbrighti raadiosaadete sulgemiseks on tulnud kõige ebasobivamal ajal. Nüüd, kus president Nixon läheb Moskvasse läbirääkimisi pidama, kaotaks ta raadiosaadete sulgemisega ühe mõjuvama relva. Senaator Fulbright eksib raskesti, kui ta usub, et N. Vene vastab mingi samaväärse heateoga USA-le.

EESTI PÄEVALEHT
Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147:-
Termin (4 kuud) ..... kr. 53:-
Kuu ..... kr. 15:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1972



Göteborgi E. Maja Klubi peakoosolek peeti 5. märtsil. Pildil uus ja vana juhatus ühisel koosolekul. Vasakult Amanda Uudelepp (uus), Enn Kanarbik, laekur (endine), Erika Kaing, perenaine (endine), Jaan Järv, sekr. (uus), Linda Madissoo (uus), Viitri Oluper, esimees (uus), Oskar Pärn (lahkus), Hartvig Engso (lahkus), Heino Pahtman (lahkus) ja Johannes Pahk, abiesimees (endine). Foto: O. Kopler.

Lääne-Berliini kodanikud tohivad külastada DDR-i

BERLIIN — Pärast kuue-aastast pausi avaneb Lääne-Berliini kodanikele taas võimalus taotleda külastusluba Ida-Berliini või DDR-i. Ida-Saksa võimud nimelt avasid läänesektoris viis kontorit, kus sooviavaldushakati vastu võtma. Uste taha tekkisid silmapilkselt pikad järjekorrad. Külastus tohib leida aset ajavahemikul 29. märts ja 5. aprill ning kesta maksimaalselt kolm päeva. Seekord ei ole tegemist ainuüksi külastusreisidega sugulaste juurde, vaid lääne-berliinlased tohivad külastada DDR-i ka turistidena.

See tähendab eeldusel, et on olemas küllaldaselt D-marku, sest hinnad on tohutult kõrged. Näiteks maksab ühepäevase kestvusega reis Potsdami ligemale sada krooni. Hinna sisse on arvestatud lõunasöök koos kohviga, ent teisest küljest asub Potsdam Berliinist kõigest 50 km kaugusel. Tavalistele läänetüristidele maksab sama reis umbes 70 krooni.

Ja kolme tunni kestvusega sightseeing-tripp turismibussiga Ida-Berliinis maksab lääne-berliinlasele 18 marka, teistele aga 14... Kõige kallim reis on kolmepäevane reis Dresdeni, kusjuures ööbitakse Interhotellides, mis tavaliselt on ette nähtud välisturistidele. See reis maksab ligemale 450 krooni, mis on umbes sama palju, kui nädalane suplusreis Mallorcale.

Lääne-berliinlased märgivad, et muidugi on DDR poolt kindlaksmääratud hinnad skandaalselt kõrged, kuid teha pole midagi. Kui idas juhtub omakseid olema, siis lihtsalt peab juhust kasutama. Sest kunagi ei või teada, millal piir taas pikemaks ajaks suletakse.

DDR ametnikud võtavad sooviavaldusi vastu oma kontorites läänesektoris, kusjuures igas büroos töötab esialgu viis ametnikku. On võimalik, et nende arvu tõstetakse, kui reisijate arv enne pühi peaks kiiresti tõusma.

Ametnikud kannavad pruune vormipintsakuid ja mütse, mida kaunistavad DDR riigivapid. Tegelikult on ajutisi reisibüroosid organiseeritud ka Ida-Berliinis, kus sealsed kodanikud võivad taotleda väljasõidulube linna läänеossa. Tegemist on sugulaste ja sõprade külastamisega, teadaolevail andmeil turismireise ei lubata.

Lääne-berliinlased ei tohi Berliini idasektorisse sõites autot kaasa võtta, kuna auto tohib olla kaasas ainult siis, kui reisi eesmärk asub linnast vähemalt saja kilomeetri kaugusel. Reisilubade taotlejad leidsid aga varsti, et peaaegu keegi ei oska öelda, kuidas nimetatud sadat kilomeetrit mõõdetakse. Probleeme on ka neil, kes tahaksid itta kaasa võtta laste purgitoitu — oma beebidele muidugi. Ent tolliseaduste kohaselt ei tohi DDR-i sisse viia "suletud anumaid".

Kõrged on ka tollimaksud neile, kes eventuaalselt tahaksid sugulastele-sõpradele midagi "huvitavat" kaasa viia. Näiteks peab ühe viskipudeli eest maksma tolli umbes 42 krooni ja iga poole kilo kohvi eest, mis on üle lubatud normi 250 grammi, peab maksma kuni 12 krooni.

Lääne-Saksa võimud aga märgivad, et kõrgetest hindadest ja keerulistest tollimäärustest hoolimata võib oletada et eelolevate pühade ajal kujuneb lääne-berliinlaste külastusvool rekordiliseks. Seda seetõttu, et piir on olnud tavalisteks külastusteks suletud kuus aastat. Muidu aga on külastus Ida-Berliini olnud võimalik, kuid ainult siis, kui lääne-berliinlane omas absoluutselt mõjuvaid põhjuseid. Sellised võisid olla surmajuhtumid, suuremad perekondlikud sündmused jne.

Lihavõttepühadeks ja Nelipühadeks jõustub vastavalt DDR otsusele ajutiselt ka transiitleping. See tähendab seda, et lääne-sakslastel enam pole vaja istuda tunde piirikontrollis ja oodata kuni tohutult aeganõudev kontroll on läbi viidud. Nad tohivad sõita Lääne-Saksamaalt Lääne-Berliini kõige kiiremate rahvusvaheliste reeglite kohaselt. (EPL/JA).

Inglise leitnant oli vene spioon Sai 21 aastat

LONDON — Inglismaal mõisteti 21 aastaks vangi 31-aastane mereväe leitnant Derby Bingham, kes 18 kuu jooksul müüs N. Liidule tippsalajasi andmeid Inglise mereväe kohta. Selle eesti maksid venelased talle umbes 35 000 krooni, mida leitnandil oli hädasti vaja, kuna ta oli lootusetult võlgades.

Kohtusaalis minestas leitnandi abikaasa, kui kohtuotsus välja kuulutati. Ta leidis üldiselt, et karistus on moodsas tsivilisatsioonis ebainimlik, kuna see rööv ib indiviidilt tema parimad aastad. Edasi sõnas leitnandi abikaasa, et öieti tuleks sel juhul karistada teda, kuna tema oli see, kes viis mõtted vene saatkonnale. Eesmärgiga müüa venelastele sõjasaladusi.

Nõukogude saatkonda Londonis külastaski abikaasa koos oma nelja lapsega, kusjuures ta seletas, et perekonna majandus on järelmaksude, hasartmängude ja muu sellise tõttu katastroofiseisundis. Kuna mees on mereväes leitnant ,kas sel juhul poleks võimalik "väike äri"?

Ja nii tekkiski koostöö leitnant Binghami ja vene saatkonna vahel. Bingham omas eriväljaõpet ülisalajaste torpeedode alal, mistõttu ta varustas N. Liitu eriti huvitavat just torpeedo-joonistega. Kuid peale selle andis ta välja salajasi koode, jooniseid relvade kohta, millega hävitatakse allveelaevu ja kirjeldust varustuse kohta, mille abil on võimalik aatomilaengutega hävitada vööraid allveelaevu suurtes sügavustes.

Leitnant Bingham marssis pärast poolteist aastat kestnud koostööd venelastega ise oma kapteni kabiini, kusjuures ta täpselt eeskirjade kohaselt raporteeris oma spionaazni inglise mereväe kahjuks.

Leitnant andis oma andmed edasi kapten Kuzminile, kes tegutses Nõukogude saatkonnas mereväeatashee abina. Kui aga pärast Binghami vahistamist Kuzmini "jalgealune" tuliseks muutus, lõpetas ta kiires korras oma diplomaatilise teenistuse ja kadus Londonist.

Inglased igatahes leiavad, et Bingham i poolt inglise mereväe vastu suunatud tegevus on kõige ulatuslikum, mis üldse on aset leidnud pärast vene meisterspiooni Lonsdale ning abielupaari Helen ja Peter Krogeri tegevust Portsmouthis 60-ndatel aastatel.

Peale puht-tehnilise informatsiooni andis leitnant Bingham venelaste erilisel soovil üle ka rapordid selle kohta, mida inglased ise teavad vene punalaevastiku kohta. Nii sai N. Liit väärtuslike andmeid vastaspoole "kaartide" kohta külmas sõjas.

On kindlaks tehtud, et N. Liit nõudis leitnandilt ikka rohkem kvalifitseeritud andmeid, teades, et Bingham on täielikult nende valduses. Lõpuks siiski ei pidanud leitnandi närvid vastu ja ta valis vabatahtliku ülestunnistuse oma kaptenile. (EPL/JA).

Husseini rahupüüdlused ärritavad tema naabreid

BEIRUT — Lähis-Idas liikuvate kuulduste kohaselt on Iisraeli ja Jordaania vahel käinud juba pikemat aega läbirääkimised, kusjuures on diskuteeritud piirikü simusi. Alles hiljuti teatasid välisvaatlejad Iisraelist, et üks läbirääkijaid on olnud kuningas Hussein isiklikult, kes selleks otstarbeks sõitnud suurima saladuskatte all Iisraeli. Seda teadet muidugi ruttasid dementeerima nii Jor-daania kui ka Tel Aviv. Nüüd aga teatatakse, et Iisrael olevat nõus sõlmima Jordaaniaga rahulepingut eeldusel, et Husseinile tagasintav Jordani jõe läänepoolne osa demilitariseeritakse ja et seda hakkab juhtimaautonoome Palestiina valitsus. See oleks sel juhul Iisraeli suhtes sõbralik.

UUDISEID... LÄHIDALT

BEIRUT — Bagdadi raadio teadete kohaselt kujundavat Hussein oma kuningriigi ümber, kusjuures nimeks olevat mõeldud "Ühendatud Araabia Kuningriik". See koosneks kahest autonoomsest riigist, Palestiinast ja Jordaaniast, kusjuures mõlemal oleksid omad valitsused sisemiste asjade jaoks. Palestiina riigi pealinnaks kujuneks Jeruusalemma endine araabia sektor või osa sellest, kuna Jordaania pealinnaks oleks endidiselt Amman. Liibanoni juhtivad ajalehed märgivad, et kuningas Hussein "on Jeruusalemma Iisraelile maha müünud", väljaarvatud Aksase moshee. Pühakoda kui selline on islami-usulistele tähtsuselt teisel kohal pärast Mekkas asuvat Kabat.

BEIRUT — Palestina sissijuhid seletavad kuulduste kohta, et kui need tõepoolest vastavad tõele, on kogu afäär "hoobiks näkku" kogu palestiina vabastusliikumisele ja revolutsioonipüüdlustele. Palestiinlased nõuavad endiselt, et kogu Iisrael elimineeritakse, mille asemele luuakse niinimetatud Palestiina demokraatlik vabariik. Selles oleksid muidugi juudid "teisejärgu kodanikud". Sisside esindajad toonitavad, et geriljasõda Iisraeli vastu jätkatakse igal juhul "kuni lõppvõit on saavutatud".

TEL AVIV — Lääneriikide poliitilised vaatlejad märgivad, et kuningas Hussein püüdlused luua mingisugust kokkulepet Iisraeliga okupeeritud läänealade suhtes on "huvitavad, kuid ülimalt ohtlikud Jordaania monarhile endale". Separaatrahu Tel Aviviga tähendaks seda, et Hussein enamvähem täielikult lõikaks läbi oma sidemed teiste araabia riikidega, kes teatavasti on Iisraeli suhtes ülimalt vaenulikud. Teisest küljest ei avaldata ka erilist imestust, kuna Hussein juba traditsiooniliselt on olnud araabia juhtidest kõige leplikum ning ühtlasi ka läänesõbralikum. Tema vahekorrad näiteks Egiptusega ja Süüriaga on perioodiliselt olnud ülimalt halvad. Märgitakse, et kui Hussein loob Iisraeliga rahu, on ta kahtlemata loonud endale tugeva seljataguse, olles kahtlemata hankinud endale garantiisid USA-lt, Inglismaalt või Prantsusmaalt. Kui aga eksperiment peaks ebaõnnestuma, on enam kui kindel, et Hussein kukutatakse.

Mälestati õp. K. Särg'i

Ühenduses EV aastapäeva tähistamise jumalateenistusega St. Pauli kirikus Göteborgis 26 veebruaril mälestati ka endise EEL Göteborgi koguduse õpetaja K.F. Särg'i surma aastapäeva kadunu abikaasa ja koguduse poolt. Jumalateenistuse pidas õpetaja U. Vilund Stockholmist. Hiljem asetati lilled kadunu hauale Kvibergi surnuaial.

EEL Göteborgi kogudus, kes kasutab St. Pauli kirikut Göteborgis, tegutseb teatavasti 1970 alates iseseisva ja puhtakujulise Eesti ev. lut.kogudusena. Selle aja kestel on koguduse tegevus kõigiti olnud elu võimas tänu kogudusliikmete ja t.kaasmaalaste soojale kaasabile. Jumalateenistuste heaks kordaminekuks on eriti kaasas olnud õpetaja U. Vilund Stockholmist, prouad solistid J.Peetso ja A.-Vilund ning organist L. Lindblom. Koguduse Naisring on korraldanud koguduliikmete koosviibimisi kohvilaua ja abistanud majandulikult koguduse tegevust.

Märgukiri sakslastele

BONN (VES) — Leedu Vabastamise Ülemkomitee esitas Lääne-Saksa Liidupäeva kõigile liikmeile märgukirja Bonni ja Moskva vahel sõlmitud pakti ratifitseerimise vastu.

Molotov-Ribbentropi paktiga, mis sõlmiti koos salaprotokollidega 23. augustist kuni 28. septembrini 1939, anti Balti riigid N. Vene mõjupiirkonda, millele järgnes nende riikide okupeerimine ja hiljem N. Liitu inkorporeerimine. Ühtlasi laiendas N. Liit oma sõjalist ja poliitilist mõjupiirkonda kuni Euroopa südamikuni Ida-Saksamaa lüilitamisega N. Vene kommunistlikku impeeriumi. Kui nüüd kehtestada Bonni-Moskva pakt, siis sellega tunnustatakse N. Vene poolt sõjalise jõuga vallutatud maade piirid jäävaiks, millega väheneb ka Balti riikide võimalus vabanemiseks N. Vene okupatsiooni alt.

Leedu Vabastamise Ülemkomitee, mille esimeheks on dr. J.K. Valiunas, on tihedas koostöös Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu ja Läti Vaba Maailma Föderatsiooniga balti rahvusgruppide koostöö organiseerimiseks ülemaailmses ulatuses.

"Põgenik on vaimuhaige"

WASHINGTON — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni juures töötav N. Liidu tõlk Mihail Belov palus Ühendriikide võimude juures asüüli, teatades, et ta ei taha enam kodumaale tagasi minna.

Nüüd märgitakse Ühendriikide välisministeeriumist, et Mihail Belov on vaimuhaige ning naine tahab teda Venemaale tagasi viia. Ühendriikide valitsus pakkus Belovile vastavat ravi, kuid tema abikaasa lükkas pakkumise tagasi.

"Heine oli valve all"

TORONTO (EPL) — Toronto hommikuleht "Globe and Mail'i" nädalalõpu ajakiri "Weekend Magazine" avaldab oma viimases numbris artikli koos piltidega nendest hädaohtudest, mis ähvardavad välisriikide riigipäid Kanada külastamisel.

Artikli autor peatub eriti N. Liidu peaminister Kossõgini külaskäigu juures ning kirjeldab, milline suur vastutus lasub külalise kaitsmisel Royal Canadian Mounted Police'il.

Artiklis puudutatakse möödaminnes ka eestlasi ja peatutakse pikemalt Eerik Heine juures. Eerik Heine, kellest on avaldatud ka foto, mainib ajakirjale, et ta oli Kossõgini külaskäigu ajal politsei pidevalve all.

Kalevid ja nende vanemad tähistasid Vabaduspäeva

Väga tihti on kuulda küsimusi eesti skautluse olemasolu kohta Stockholmis, ning usutletakse skautjuhte ja päritakse kõhklevalt, ka ikka veel on tegevust näiteks pealinna ja pagulasskautluse vanimas üksuses — Kalevi lipkonnas Stockholmis. Viimasel ajal pole leheveergudel midagi lugeda olnud lipkonna tegevusest nii et mõnevõrra on küsimused põhjendatud.

Tagasivaadates sisetegevuse algusele möödunud sügisel, võitles Kalevi lipkond pealinna skautlusele juba harjunud murega — sobivate koonduseruumide otsimisega. 25 aasta jooksul koduseks saanud YMCA, ning selle keldriruumid, müüdi ära soomlastele, vana Eesti Maja läks lammutamisele, ning ei saanud ka sealset noorteruumi enam kasutada. Pöörduded rootsi ametvõimude ja skautorganisatsioonide poole abi saamiseks, ei andnud see aga positiivset tagajärge, suhtuti palvesse jahedalt, või avaldati ülgu kehitades kaastunnet, et lipkond oli sattunud samasse olukorda, kui paljud teised organisatsioonid.

Kui siis esimesel juhtide kogul möödunud sügisel edaspidist üksuse olemasolu tõsiselt vaagiti, lahenes tuleviku tegevusele nii oluline küsimus õige ootamatult. Hägersteni koguduse hingekarjane ja nooremskautmaster Artur Kõdar kuuldes kalevite olukorda rääkis sellest oma koguduses, ning tema eestkostmisel anti lipkonnale luba kasutada Hägersteni kiriku ülimoodsaid koguduse ruume edaspidiseks tegevuseks. Kaks korda kuus käivad lipkonna hundud ja skaudid seal koos kus skm. Lembit Klemmeri juhtimisel ja teiste juhtide kaasabil toimub tihe tegevus mängides, võisteldes ja skauditarkusi õppides. Rööbiti koondustega Hägerstenis on üle aasta väga edukalt tegutsenud lipkonnas "Rästiku" salk. Kui skautrühm oli kalevitet hetkelises varjusurmas, asutasid kaks endist lipkonna liiget ja skautmastrit, kelle pojad olid juba skaudiikka jõudnud, nimetatud selga. Nii tagati kontinuiteet ja võimalus tegevuseks skaudiealistele lipkonna liikmetele.

Salk Peeter Paljaku juhtimisel võib tagasivaadata poolesajale põnevale üritusele oma olemasolu kestel. Uue aasta alguses leidis aset traditsiooniline juhtide väljasõit "Sops lumme" Veskijärve talvisesse loodusesse, ning kümmekond endist ja praegust juhti võttis sellest osa.

Senise tegevuse kõrgpunktiks oli aga lipkonna pidulik koondus koos vanematega 26. veebruaril, kus samaaegselt tähistati ka Eesti vabariigi 54. aastapäeva. Koonduse avas skm. L. Klemmer tervitades poolsada osavõtjat. Ülesrivistatud lipkonna ette asus kalevite lipp, ning koos lauldi lipulaulu Kaunistagem Eesti kojad. Järgnevate sõnavõttude ühiseks nimetajaks olid sündmused aastal 1918. Maleva vanem, skm R. Kleitsman, kirjeldas kuidas ta isiklikult kaasa elanud Eesti vabariigi väljakuulutamise, ning seda joovastust mis see kõikjal kaasa töi, lipkonna vanem, skm S. Hanson, luges ette katkendi A. Kivikase romaanist "Nimed marmortahvlil" rõhutades ka vabaduse ja enesemääramisõiguse tähendused ja tähtsuse. Siis koondusid kõik lipkonna hundud lipu ette, et üheskoos uuesti anda hundulubaduse, mismärele skaudid uuendasid lipkonna lipu ees oma töötust.

Mõne aja eest lõppes Maleva majandusaktsiooni, tervituskaartide levitamise, esimene osa, mis oli Kalevi lipkonnas ühtlasi väljakuulutatud liikmetevahelise võistlusena. Lipkonna koondusel said võistlustagajärjed teatavaks tehtud. Parimaks levitajaks osutus K. Penno, kes oli tervituskaarte müünud 200 krooni väärtuses. Teisele kohale tuli V. Kimber ja kolmandat kohta jagasid A. Holm ja P. Paljak. Auhindadeks olid eriväärtuses kinkekaardid pealinna suurimasse kaubamajja.

Lõppsõna ütles nskm. A. Kõdar, kes meie rahva vabadusvõitlust võrdles Kalevipoja ja sortisiide vahelise võitlusega, ning võrdles seda ka Taaveti võitluse ja võiduga Koljati üle, allakriipsutades ka võitja kavalust võitluses. Koos korrati hund uõhtupalvet ja koonduse pidulik osa lõppes Eesti hümniga.

Järgnes vanemate ja lipkonna liikmete vaheline mitmevõistlus, mille esimesed ülekaalukalt võitsid.

Kõrvalruumis olid mõned agarad emad-isad vahepeal katnud kohvilaua, mille ümber vanemad koos juhtkonnaga hakkasid arutama olulisi päevaprobleeme: tihedamat koostööd lipkonna ja vanemate vahel, uut tegevusvormi rootsi skautluses millega ka meie peame liituma, ning uute liikmete ja juhtide värbamisvõimalusi.

Oldi ühisel arvamisel, et tegevus mille läbiviiakse nö käsikäes, kus koormat tõmmatakse koos, annab liikmetele ja lipkonnale kõige rohkem. Abi vanematelt annab ka juhtidele oma ülesande läbiviimisel suuremat kindlust. Samaaegselt olid nooremate lipkonna liikmete lauas kõrges hinnas mahi ja ostetud tordid.

Kalevi lipkonna juhtkogu avladab siinjuures tänu Hägersteni koguduse ja selle hingekarjasele nskm A. Kõdarile ruumide kasutamise eest nüüd ja edaspidi, ning nendele vanematele kes aitasid kaasa lipkonna koonduse läbiviimisel. Samaaegselt hellitab juhtkogu lootust, et uues Eesti Majas selle väljaehitamisega lahendatakse pealinna eesti skautide koondusruumide vajadus pikemas perspektiivis.

T-u

Esindusüksus 140-pealine

Eesti Skautlike Noortemaleva esindusüksus Kanada maailmalaagris Kotkajärvel on senistel andmetel ümmarguselt 140 isikut.

Juhtide osas on selgunud järgmist: Hellakeste juht: Ene-Mall Viinamäe, abi: Irma Merelaid, Hundujuht: Ivi Erendi, abid: Anito Miks ja Malle Sassian, Skautidejuht: Tiit Nurmela, abid: Heinar Valk ja Alar Lõbu Vendurskautide juht: Mart Kikerpuu, abid: Siim Broberg ja Jaak Kivikari. Vanemskautide osas on abi lubanud Eero Paldrok.

Ehitusjuht puudub, kuna Harald Sepp ei tule laagrisse. Rein Asu on Eesti Nädala ajal Torontos üldiseks juhiks. Skautide eriringreisil, mis toimub Maleva vastutusel, on juhiks Heiner Erndi.

● Toronto ülikool on kutsunud eesti akvarellisti O. Timmast esinema ülikooli Erindale kolledzhis personaalnäitusega. Näitus toimub 15. märtsist 15. aprillini.

Maailma laager 75 Rootsis

Eesti Skautlike Noortemaleva juhatuse koosolekul Stockholmis asuli pooldavale seisukohale Metsakodu juhatuse ettepaneku suhtes korraldada 1975-nda aasta maailmalaager Rootsis Metsakodus — järjekord tuleb Rootsi maleva kätte.

Vastav seisukoht on tehtud teistele malevatele teatavaks eelteate korras. Ametlik kutse antakse üle tänavuses maailmalaagris Kotkajärvel, kus siis malevad langetavad oma lõpliku otsuse.

Rootsi maleva moodustab juba nüüd toimkonna laagriga seoses olevate küsimuste läbiarutamiseks.



Lumi ja härmas metsad olid uueks miljööks noorte lasketreeningul Tranbygge talvelaagris. Epp Andersson püstoli laskimisel. Lõkketule ääres ootavad järjekorda (vasakult) Ann Leesment, Pia Ausma, Madli Teets, Marita Vaheman ja Piret Holm. (Foto: Ants Paas)

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 69 47 71 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Marie-Louise Vösu eesti ujumislootus

Ujumine on Rootsis populaarne spordiala. Sellel on palju harrastajaid ja kõige silmapaistvamad nendest on küündinud rahvusvaheliste väitudeni ja maailmarekordite püstitamiseni. Ujumine on tänapäeval täielikult noorte sport, kus "tchakse endale nimi" juba teismete sees. Eriti kehtib see tüdrukute osas, sest 13-aastased tippujujad pole haruldus, küll aga need, kes on juba ujumisspordi vastu on loomulikult nakatanud ka eest noori, ja mõned on paaril-kolmel korral löiganud loorbereid isegi ülemaalises konkurentsis.

Seni on kõige paremini käinud Enel Nõu käsi. 1956 (ja ka 1958) tuli ta veitehüpetes koolinoorsoo meistriks ja kahel järgmisel aastal koguni Rootsi noortemeistriks (JSM) hüpetes tornist resp. hüppelaualt. Koolinoorsoo meistri tiitli on omandanud ka Märt Saarm, kes võitis 100 m rinnuli-ujumise 1957.

Viimastel aastatel on rootsi noorte paremikku tõusnud 16-aastane Marie-Louise Vösu. Ta on sündinud Stockholmis, elab praegu Borlänges ja alustas ratsionaalset treenimist 10-aastasena. Ja tänapäeval pole treening naljaasi. See tähendab, et kui Marie-Louise läheb ujulasse peaaegu iga päev, siis pole just tegemist suplusega. Mõnikord ta treenib samal päeval koguni kaks korda, hommikul ja õhtul, kumbki kord kaks tundi!

Mõistagi, on niisugune treening kandnud vilja ja tema saavutuste pauna on kogunenud üsnagi palju. Ta mh püstitanud üle tosina Dalarna maakonnarekordi ja esikohti rajooni meistrivõistlustel (DM) võib lugeda kahe tosina piiridesse. Tema seni suurimad saavutused on finaali pääsemine Rootsi meistrivõistlustel (SM) seliliujumises 1970 ja 1971 ning teine ja kolmas koht Rootsi koolinoorsoo esivõistlustel samadel aastatel. Ta on kolmel korral esindanud Rootsis rahvusvahelistel noortevõistlustel. Nende "teenete" eest premeeris Dalarna ujumisliit teda stipendiumiga, mida ta kasutas treening-laagrist osavõtmiseks Kanaari saartel. Ja tulevikuplaanid? Jah, ujumine on mõistagi tema suurim huvi, ja ta ütleb, et tal pole veel kaugeltki "isu täis".

Ta valitseb kõiki ujumisstiile, kuigi suurimad võidud on tulnud seliliujumises. Praegu kuulub tema nimele terve rida pagulasrekordeid. Neist on mõned saavutatud 50 m võistlusbasseinis ja teised (sulgudes) 25 m basseinis. VABALT 100 m (1.06,4), 200 m 2.27,2 (2.23,0), 400 m 5.11,7 (5.08,1) 800 m (10.29,7), 1500 m 20.27,5, RINNULI 200 m (2.59,4), SELILI 100 m 1.16,8 (1.14,2) 200 m 2.40,5 (2.37,3), MEDLEY 200 m (2.40,6), 400 m 5.50,3.



Marie Lovise Vösu

Ujumises on viimaste aastakümnete areng olnud tohutu suur ja tänapäeva rekordid naistele on võrreldavad 40-ndate aastate rekorditega meestele. Võibolla see kehtib ka pagulasspordi osas? Kahjuks meil puuduvad vastavad andmed. Teame tolleaegseid ujujaid vaid nimepidi Julius Kanguri raamatust "Eesti sport", 1948, kus ta nendib üldsõnaliselt: "Ka omavahelised võistlused ja väiksema ulatusega sõprusvõistlused rootslastega nii ujumises kui ka vesipallis on töendiks, et Rootsis elunevad eesti ujujad piiratud võimalustele vaatamata heast tahtest tegudeni on jõudnud."

Paguluse algaastail leidus kõikjal eesti spordiklubisid, tänaseni on järele jäänud vaid mõned käsipalliklubid, mis mängivad rootsi sarjades, ja laskurklubid, mis peavad omavahelisi korrespondentsvõistlusi. Tore initsiativ oli muide kergejõustikuvõistluste korraldamine Stockholmis m.a. maikuus. Ja ujumises võisteldakse vist üksnes suvikodudes.

Eeloleval suvel korraldatakse Torontos Eesti Päevade raames ka spordivõistlused. Loodetavasti need ergutavad eesti sportlasi Rootsis edaspidisteks tegudeks!

AARAND

Stipendiaat Ameerikas

USA-s anti juba 14-ndat korda välja Erna Nuthi nimeline õppestipendium Eesti Abi juures.

Seekordseks stipendiaadiks valiti Tiina Allik N. Olmstedist Ohio osariigist, kes jaanuaris lõpetas Massachusettsi ülikooli filosoofia ja kirjanduse alal ja nüüd kavatseb jatkata õpinguid Philadelphia Westminster Theological Seminary's uusteaduse magistri kraadi saamiseks. Tiina Allik on sündinud Minneapolises ja lõpetas gümnaasiumi Lakewoodis parima õpilasena. Tiina Allik on olnud aktiivne eesti noortetegevuses.

Nõupäevad

Maleva nõupäevad toimuvad tänavu 12.-14. maini arvatavasti Södertäljes ja nendest võtavad osa eeskätt tegevjuhid.

Kavas on lõkkejuhtide kursus,rahvuskultuuriline osa, põhikirjade arutlus, rahvuslikud katsekavad, lipkondadevahelised võistlused, tööala koosolekud, aruanded, juhatuse koosolek ja maailmalaager Koitjärvel.

Mis puutub lipkondadevahelisse võistlusse, siis on senise võistluse rändauhinnad nüüd lõplikul paigutamisel, et ruumi anda uutele rändauhindadele. Gaiderite Kogu on ettepaneku teinud et gaididepoolne gloobus jääks seda enim võitnud Tallinna lipkonnale. Skautide kuju osas ei ole veel lõppotsust olemas.



"Uued kõrgused lõbutsevad" Rootsi repoter Petrogradis 1918

Dagens Nyheteri reporter Tora Garm külastas a. 1918 revolutsiooni Petrogradi, kus võimule olid tulnud bolshevikud. Eelmises artiklis andsime edasi ta kohtamise rahvakomissar "madame" Kollontaiga, kes kiitis rootsi vanglaid. Edasi kirjeldab Garm üldist olukorda revolutsiooni linnas. Ta muljeks on: tõsine korralagedus nii linnas kui ühiskonnas.

Soldatid ja eraisikud olid pidevas vaenuvahekorras üksteisega, kuulipildujate valanguid tuli majade katustelt, langenuid leidus sõdurite püssilaskudest tänavail, nende laibad heideti seejärgi Neeva jääle. Tänavail esines kallaletunge ja röövimisi, ka Garmilt haaras üks püssiga soldat kaelast tema nertsnaha, tehes võllanalja, et seda vajab soldat oma "naistovaristhile".

Igapäevased Lenini dekreedid "Pravdas" korralageduse ja röövimiste vastu — surmanuhtluse ähvardusel, olid ilmselt tagajärjetud.

Pärast Kollontaiga kokkusaamist külastas Garm endist rootsi printsessi, prints Wilhelmi omaaegset abikaasat, Maria Pavlovnat,kes elas Sergijevskajal viletsas korteris, tavalise kodanikuna.

Puudutades revolutsioonilinna lõbutsemisala, mainib Garm("Enamluse päike on ära kuivatanud lõbutsemisallikad terve kategooria inimestele. Mul õnnestus sissepääsu saada ooperietendusele endises keiserlikus ooperis. Istekoha sain keiser Nikolai poolt eelistatud loozhis. Seda võimaldati mulle kui Rootsist tulnud "tovaristsh korrespondile".

"Minu lähem loozhinaaber oli Kroonlinna kangelane Raskolnikov, oma, nagu kuulsin rikkast kodanlikust perekonnast päritoleva naisega. Raskolnikov on võimas seltsimees — Vene mereväe poliitiline ülemkommissar, vaatamata et varem oli kuulunud keisterliku mereväe ohvitserkonda.

Ooperimaja oli täidetud viimse kohani. Endises keisterlikus paraadloozhis istus Lunatsharski koos mõne teisega Smolnõi grupist — kõik tööpäeva riietuses. Esitati Glinka ooperit. Õhtu juhatati sisse Lunatsharskij kõnega. Pärast seda mängis orkester marseljeesi. Olen kindel, et Mariinskij teatri arhitekt, surnud kümmekond aastat tagasi, keeras end ringi omas kirstus. . ."

"Mõni päev hiljem laulis samas teatris Shaljapin. Selle mehe kuulmiseks riskeerivad petrogradlased kas või oma eluga. Saal ja rõdud puupüsti täis, kuid ei mingeid elegantseid toalette, ei isegi juveele sellel pidulikul etendusel. Vaheajal jalutusruumis sain mulj, et tegemist võiks olla tavalise laupäevase Dalarna tantsuõhtu publikuga — eeskätt just riietuse osas Paar energilist, kaunis flirtijat halastajaõde käisid ringi ja korjasid rahvalt raha. Uut tüüpi "öed".

Shaljapin laulis mitmeid palasid suurepäraselt, saades kõrvulukustavate aplauside osaliseks. Oma selle õhtu kogu gage — 600 rubla kinkis ta teatritööliste laste fondi heaks. Ta pani enampakkumisele ühe õlimaali, mis teda ennast kujutas — selle eest saadi 3700 rubla. Ka see läks laste fondi arvele.

Edasi kirjutab Garm: "Kui pärast Shaljapini-õhtut koduteele asusin, pidin end tänaval lumehange pikali heitma, et kuidagi kaitset leida katuselt tulevate kuulide eest. See oli mulle sensatsiooniks, oodata võimalikku kuuli — ninaga lumehanges. Hiljem olin veel paar korda samas seisukorras. . ."

"Enamus Petrogradi elanikest olid suures toiduainete puuduses. Paljud kauplused olid suletud, poeaknad laudadega kinni löödud. Äritegevus toimus tänavail, peamiselt Nevskijl, kus külluses oli saadaval näiteks saapapaelu, varastatud või röövitud esemeid, paberosse ja hõlma alt vahel ka mõni viil leiba. Suitsude ja leivaga hangeldasid eeskätt sõdurid.

Juudid müüvad kerenski-rublasid, neljakümnelise eest saab kätte kümne uue rubla eest. Tihti on "kerenskid" võltsitud — juudid ütlevad, et see ei tähendavat midagi, need käivad sama hästi.

Kes näiteks soovivad likvideerida oma juveele või kasukat, et mustalt turult suuta toiduaineid osta, ei saa müügikuulutust ajalehes avaldada. Riskantne on ka kuulutamine paberilapil, mis kleebitud aknaruudele või majaseinale, sest neid saavad ka sõdurid lugeda. Nad tulevad siis sisse ja röövivad relvade ähvardusel kuulutatud esemed. Dekreedi alusel ei tohi kellegil olla rohkem kulda kui 68 grammi, ülejäänu peab antama riigile."

Üldist korralalgedust, mis valitses Petrogradis, mainib näiteks ka August Rei omas raamatus "Mälestusi tormiselt teelt". Leheküljel 173 ütleb ta:

"Kui mõni päev enne jõuluid 1917 a. Petrogradi saabusin, oli seal elu niivõrd segi paistatud, et pidin endalt küsima, kas suurem laostumine avalikus korras ja ühiskonna kehas võiks üldse olla mõeldav.

Sõdurite banded rüüstavad veinikeldreid. Rahvas teadis rääkida juhtumeist kus mõni rüüstajaist, olles end vägijookidega liigselt täis laadinud, oli vattidest keldri põrandalae lastud veini sisse ära uppunud".

GARM "MASKERAADIL"

Keegi uue korra inimestest tähedas Garmile, et "meie pakume rahvale lõbu, siis nad unustavad nälja."

Maskeraad, kuhu Garm sattus, peeti armee- ja mereväe suurtes pidusaalides Litenij prospektil. Kahe puhkpilliorkestri saatel oli tants "ballisaalis" täies hoos. Raske on püüda kirjeldada publikut. Vaevalt leidub nii mitmeid rahvakategooriaid ühekorraga kuskil mujal maailmas ühel peoõhtul. Endine ohvitser naissõbraga, punaväelane koos tänavatüdrukuga või mõne endise majateenijaga. Kõik tööpäeva riietuses, kuid ei ühtegi maski sellel "maskiballil". Arvan, et see polnud ka vajalik, kui võrrelda lääneeuroopa mõõdupuuga, oleks kogu seltskond tundunud olema maskiballile vastavalt riietatuna.

Olid ka mõned kabaree ettekanded. Siis järgnes ameerika oksjon, müügiobjektiks umbes paarisaja grammised viilud leiba. See äri katkestati aga peatselt. Üks nahkjopes mees kargas ligi ja hüüdis: "Teie müüte siin kõrge hinna eest leiba — nälgiva raha ees. Ega need ei jõua seda osta, seda suudavad ainult siia meie hulka sattunud spekulandid. Konfiskeerin kõik leiva." Kes ta oli ja mis leivast pärast sai, ei tea.

Esinesid ka mõned löömingud. Ühel neist tahtis punaväelane lasta revolvriga üht endist ohvitseri. Keegi tõukas punaväelase kätt ja lask tabas üht kõrvalseisvat sõdurit. See kõik aga ei seganud aga orkestri mängu ega tantsu."

GARM KÜLASTAB ILJA REPINIT

Repin oli põgenenud Soome ja elas piiri lähedal Kuokkola nimelises asulas. See oli omaette osavus Garmi poo't, et hankida vastavast kommissariaadist Soomes ärakäimise luba, sest ta soovis pärast Repini külastamist uuesti Petrogradi tagasi tulla.

Repini villa asus Kuokkala külje all kirikulähedases metsasalus. Garm kirjutab: "Vanahärra elab seal eraku elu, kuid töötab hoolega edasi pintsli ja paletiga. Jutuajamine temaga teelauas, mida korraldas tema endise aja truu naisteenija, oli raskevõitu keeleliselt. Võõrkeeltest valdab Repin vaid puudulikult prantsuse keelt. Ta tundub siiski olema prantslase kommetega ühest küljest, teisest aga ehtsa vene talupojana. Tema hääl tundus noorena, liigutused närviliselt elavana. Oma emakeelt käsitades on ta kindlasti paeluv jutustaja.

Ta uskus, et enamluse korrale tuleb lõpp, kas abiga väljastpoolt või vene kasakate abiga.

Ta viib jutu sellele, kuidas ta mõned aastad tagasi Talvepalees maalis keiser Nikolai II portreed. Ta ütles vene viimase tsaari kohta: "Nikolai II oli kultuurivaene, nõrgaloomuline igapäevane mees. Ta puudusid omadused suure maailmariigi valitsejaks. Need olid tema karakteejooned, usun, et neid võib jälgida ka minu maalitud portreel."

Sellega lõpetan Garmi raamatu refereeremise.

TORA GARM EESTIS

Garmi kokkupuutumised venelastega ei lõppenud Petrogradi külastamisega, kus ta viibis punavenelaste hulgas. Järgmisel aastal, sügisel 1919 oli tal tegemist vene valgekaartlastega.

Rootsis valitses üldine arvamine, et Loodearmeel õnnestub vallutada Petrogradi ja kukutada enamlaste rezhiimi. "Stockholms Dagbladet" saatis seetõttu selle julge naise oma korrespondendina a. 1919 sügisel Eestisse, et seal usutleda Judenitshit, eventuaalselt järgneda Loodearmeele selle võidukäigul Petrogradi.

Teatavasti ei tulnud sellest võidukäigust midagi välja. Loodearmee, kes juba Gatshina lähistele välja jõudnud, oli seejärgi sunnitud tagasi minema. Isoleeriti-interneeriti hiljem Eestis ja meie ülemjuhatajal kindral Johan Laidoneril oli tublisti tüli kogu selle juhtumiga.

Garmil õnnestus intervjueerida Judenitshit viimase peakorteris Narvas. Ta saatis mitmed kirjad oma ajalehele Stockholmi. Viimased pole mitte koondatud eriraamatusse, kuid mul on juhus olanud neid lugeda saada. Ka need omavad ajaloolist väärtust.

OSKAR VALDRE

Sisseränn KALEVALA

Omapärase teatriüritusega tuleb toime Sisserändajate Kultuurikeskus. On loodud "Invandrarteater", milline Södra Teatris (Mosebacke 3) esitab "rahvaliku muusikatüki" Kalevala, dramatiseeritud soome rahvuseepose ainetel rootsi keeles.

Tüki muusikaline töötlus on poolakalt Vladimir Zalinskilt, dramatiseering ja rezhii ungarlaselt Lajos Szecsilt, kuna kaastegevad on 8 soomlast, 2 rootslast, 2 poolakat, 2 saksalast, 1 tshehh, 1 bulgaarlane ja 1 inglane. Etendused toimuvad 21.–26. märtsini iga päev kell 19.30. Pääsmeid saab Rådmansgatan 21 (Invandrarnas Kulturcentrum, tel. 21 26 85), Sibyllegatan 32 (tel. 63 19 70 ja Sigtunagatan 3 (tel. 34 01 75, mõlemil aadressil asub Studieförbundet Vuxenskolan).

● Hallstahammaris tähistas 3. märtsil oma 50-ndat sünnipäeva speditsioonijuhataja Arved Siigur.

Kui palju on väärt üks ETTEVÕTE?



Pangadir. Rein Uustal, Handelsbanken, köneles eesti ettevõtjatele.

Huvitava ja kvalifitseeritud ettekandega esines Stockholmi Eesti Majas Svenska Handelsbanken revisjoniosakonna juhataja, pangadirektor Rein Uustal teemal "Küsimusi ettevõtete väärtuse hindamisel ostu ja müügi puhul". Referaatkoosoleku korraldaja oli Eesti Ettevõtjate Ühing Rootsis. Korraldava organisatsiooni esimees Juho Jäätmaa võis tervitada poolesajaliist kuulajaskonda, andes sõna referendile. Spetsiaalne teema oli ilmselt huvipakkuv ja ka uudisterikas, kuna võis näha kauaaegseid eesti ettevõtjaid hoolsasti märkusi tegemas ideede kohta, mida referent esitas.

Rein Uustal lähtus rootsi ettevõtete, eriti aktsiaseltside kohta kehtivatest juriidilistest normidest nii maksustuse kui muul alal. Ta võrdles teatud ettevõtet elava organismiga, milles peale vormiliste investeerimisväärtuste leidub rida teisi väärtusi üldise good-willi seisukohalt, nagu näiteks firma nimi, kunded, asukoht, organisatsioon ja tootmismeetodid.

Näidistahvlite abil tutvustas Rein Uustal kuulajaskonda aine juurde kuuluva majandusteadusliku terminoloogiaga rootsi keeles, analüüsides sõmaaegselt tegureid ja meetode, mis tulevad kasutamisele ettevõtte müügiväärtuse arvestamisel. Maksustamisküsimustega ühenduses ta näitas, kuidas riik tegelikult teostab kahekordset maksustamist. Selle punkti ammendav analüüs oli paljudele huvipakkuv, kuna ettevõtjad ju pidevalt oma tegevuses seda topeltmaksustamist märkavad.

Dir. Rein Uustali laialdane analüüs ettevõtte väärtuse hindamisest sisaldas palju tähelpanuväärseid punkte nii teoreetiliselt kui praktilisest seisukohast. Ettekandele järgnes rida sõnavõtte ja täiendavaid küsimusi. See "kiirkursus" kindlal majandusteaduslikul ainel omas konkreetse nõuande väärtust, kinnitasid mitmed ettevõtjad hiljem. Kuulajaskonna tänu referendile andis edasi Ühingu esimees Juho Jäätmaa.

Ühingu sekretär Voldemar Krüppelmann teatas informatsiooniks, et ettevõtjate külaskäik Erich Kaljoti pakenditehasesse Ljungbys on edasi lükatud sügisele ja kavatsus on selleks korraldada ühine bussireis Smålandi.

Ühtlasi informeeris V. Krüppelman lähemalt ettevõtjate õppereisi kavast Põhja-Ameerikas, kui leidub vähemalt 15 osavõtjat. Reis läheks üle New Yorgi Torontosse Ülemaailmseteks Eesti Päevadeks ja kestab kokku kaks nädalat, kuna paljudel ettevõtjail on raske kauem kodunt eemal olla. Reis tuleb küll veidi kallim "Lend Läände" hindadest, aga arvata võib, et ajaline võit teeb lisakulud tasa.

Torontos on 13. juulil kell 12 ette nähtud eesti majandustegelaste ühine eine, mille korraldajaiks on kolleegid Kanadas ja Toronto Eesti Ühispank .Sellest kokkutulekust on teretulnud kõik eesti majandustegelased Rootsist, kes sel ajal Torontos viibivad. Isiklike kutsete saamiseks on vajalik etteregistreerimine võimalikult pea V. Krüppelmanile telefonil 018/14 21 90 (Uppsala).

Pärast referaati ja informatsioonivahetust, kus ei puudunud ka proovihääletused eelseisvatest üritustest osavõtu kohta, toimus Stockholmi Eesti Majas ühine õhtusöök. Kokkutulekule oli saabunud eesti ettevõtjaid ka väljaspoolt Stockholmi — Eskilstunast, Enköpingist, Kristdalast ja mujalt koos abikaasadega.

Endel Umblia mälestuseks

3.märtsil suri Västerâsi haiglas leitnant Endel Umblia. Kadunu kannatas pikemat aega raske reumahaiguse all, mille ta tõi kaasa sõjavangi põlvest.

Endel Umblia sündis 19. veebruaril 1909 Tartumaal, Uderna valla Umba talus oma talupidajatest vanemate noorema pojana. Kõik 3 last said gümnaasiumi hariduse. Vanem vend Elmar, kes suri Stokholmis 1967 lõpetas Tartu ülikooli keemia magistrina ja oli Eesti Vabariigis pealinna õhu — ja gaasikaitse ülem ning Tallinna tuletõrje brigaadi pealik. Nende onu Juhan Umblia oli sajandi algul Tallinna esimeses eesti linnavalitsuses linnanõunikuks. Endel lõpetas Tartu reaalgümnaasiumi cum laude ja Sõjakooli aspirantide klassi. Pidas seejärele isatalu ja oli kaitseliidus kompani pealikuks. Vastava kursuse lõpetamisel ülendati ta noorem-leitnandiks.

Viimase suursõja päevil, kui venelased tungisid 1944 veebruaris üle Peipsi jää, et Eestit läbilõigata ja rinnet poolitada, võttis ltn.E.Umblia osa Meerapalu lahingust Tartumaa lahingrügemendi Elva pataljonis ja sama aasta augusti kuul tõrjelahingutest Pihkva-Võru rindel. Punaarmee poolt kodumaa uuesti üleujutamisel taganes ta eesti üksuse koosseisus Saksamaale kus selle kokkuvarisemisel sattus sõjavangi. Vaatamata saabunud talvele hoiti sõjavangid lageda taeva all lumes, külmas, niiskuses ja poolnäljas, kus paljud kaotasid oma tervise.

Vabanedes sõjavangist, saabus vint sutuste järele ltn.E.Umblia Rootsi, kus ta vend keemikuna-eriteadlasena töötas Hägerstenis rootsi suurfirma M.L.Ericsoni ühe laboratooriumi juhatajana. Põllumehena igatses ta aga maale ja nii sai ta rentida omale talu Västerâsi lähistel Ridö saarel, kus seda pidas. Tervise halvendes tuli aga asuda haiglasse, kus ta viibis viimased aastad. Siin sulges ta nüüd silmad pikale unele. Ta maetakse Västerâsis 18.märtsil

Kallis tädipoeg Endel! Ustava eestlasena oled Sa lähnud meie vaprate esivanemate juurude. Sinu teod eesti kodu kaitsjana ja vankumata usk selle vabanemisse rõhujast elavad meie keskel edasi. Olgu kerge Rootsi muld Sulle puhkamiseks!

OSVALD VIIRSOO

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 69 47 71 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE



Ühelt lõpetamisaktuselt Göteborgi Eesti Algkoolis. Koolijuhataja Eero Tarjus jagab välja lõputunnistusi ja preemiaraamatuid.

Pöördumine KOOLIEALISTE vanemate poole Göteborgis

GÖTEBORG (EPL) — Göteborgi Eesti Algkool ja Göteborgi Eesti Kultuurkomitee saatsid äsja ühise üleskutselise ja informatiivse kirja neile lastevanemaile, kellede lapsed, sündinud aastal 1965, alustavad eeloleval sügisel oma koliskäimise kohustust.

— Kuna teie olete neid lastevanemaid, kelle laps alustab eeloleval sügisel oma koolikohustuse täitmist, siis pöördume Teie poole sooviga: võimaldage oma lapsele õpingute algamist ja jätkamist eesti koolis! Üteldakse kirjas, milles ühtlasi tutvustatakse lühidalt kooli seisundit:

— Göteborgis töötab juba aastaid eesti 6-klassiline algkool, kus õpetamine toimub eesti ja rootsi keeles rootsi põhikooli alam- ja keskastme õppekavade alusel. Göteborgi Eesti Algkooli kuulub linna koolivõrku, saab linnavalitsuselt tasuta ruumid, õpilastele tasuta koolisõidud, õppematerjalid, eined, arstliku kontrolli ja hammaste-ravi. Mingi koolimaksu ei ole. Õpetajate palgad tasutakse riikliku ja linnavalitsuse toetustega.

Edasi märgitakse, et kool asub Johannebergi koolis, milliste bussidega sinna pääseb, ja julgustatakse vanemaid laste liikluskogemuste suhtes. Viimaste kohta üteldakse:

— Ühenduses koolisõiduga on kogemused näidanud, et esimese klassi õpilased õpivad juba nädala või kahe jooksul omal-käel kooli ja koolist koju sõitma. Neil kujuneb selle aja jooksul täielik ülevaade liiklemisest. Kuid, teadagi, on esimestel nädalatel vajalik lapsega kaasa sõita, et juhtida tähelepanu ohtlikele ülekäigu-kohtadele jne. Kooli saabumisel ja koolist lahkumisel on õpetaja lapsele abiks.

Ühtlasi juhitakse tähelepanu mõnedele soodustavaile asjaoludele, mis on ilmselt seotud õppimisega G. E. Algkoolis, nagu näiteks see seik, et õpilaste arv on eesti kooli klassides sootuks väiksem kui rootsi koolides. Nõnda on siis ka õpetajail suuremad võimalused igale õpilasele tähelepanu osutada ja seega tema kasvatus- ning õppetööd paremini korraldada. See soodustab omakorda ühtlase taseme tekkimist klassides ja ka õpilaste vahel tihedama kontakti saavutamist.

Järgnevalt puudutatakse keeleprobleeme.

— Perekondades, kus üks abielupooltest pole eestlane, jääb laste eesti keel tavaliselt kas puudulikuks või koguni unarusse. Meie kool kogemused nende lastega näitavad aga, et nad koos teiste õpilastega õpivad eesti keele otsekui mängides ära. Nad on isegi uhked selle üle, et valdavad rootsi keele kõrval ka oma ema või isa sünnimaa keelt.

Kaksikkeelsuse kohta üteldakse selles kirjas, et selle suhtes "on olnud varem ebalevaid arusaamisi. Viimasel ajal on aga selle ala uurijad, nende hulgas üks silmapaistvamaid, prof. Els Oksaar, tõdenud, et kaksikkeelsus, nagu see leiab aset eesti koolis, et ole lapsele vähimalgi määral koormav vaid on tema silmaringi igati avardav: arendab m.s. võrdlevat keeletunnet, millest on hiljem palju kasu vöörkeelte õppimisel".

— Rootsi keele õppimine, nenditakse edasi, toimub G. E. Algkoolis selle keeleala pädava õpetaja juhtimisel ja tundide arv on võrdne rootsi koolide õppetundidega. Mis puutub eesti keelde, siis annab süstemaatiline õppimine kuue aasta jooksul õpilasele suure sõnatagavara ja seega tugeva aluse eesti keeleoskuse edasiarendamiseks. Võib ka lisada, et koolis kaob lapse häbenemistunne eesti keeli kõnelemiseks juhtumil, kui ta seda puudulikult oskab.

Göteborgi Eesti Algkool ja G. Eesti Kultuurkomitee kui koolitegevuse korraldajad loodavad lõpuks, et eelnenult esitatud mõtted saaksid teatavaks kõigile neile aasta lastevanemaile, kellede lapsed alustavad koolisküimist sügisel 1972. Lähemaid ja vajalikke teateid kooli kohta annud koolijuhataja Eero Tarjus, Syster Estrids gata 7, 413 25 Göteborg. Telefon: 82 11 14.

G. E Algkooli tegevusega tutvumiseks korraldatakse traditsiooniliselt iga aasta märtsis nn. "külastajate päevad". Tänavu on need ette nähtud kolmapäeval, 22. märtsil ja neljapäeval, 23. märtsil kella 9.00-st kuni kella 11.20-ni Johannebergi koolis, Olof Rudbecksgatan 4.

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKA HÄÄLE eesti saated antakse iga päev kl. 16—16.30 ja 17.30—18 Rootsi aja järele lainepikkustel 13 m (21 740 kilohertsi), 19 m (15 235 ja 15 270 kh), 25 m (11 960 kh) ja 31 m (9 660 kh).

Lisaks kõigis saateis antavaile päevauudistele ja kommentaaridele päevaküsimuste kohta on eriteemade käsitlus eestikeelseis saateis järgmise rõhuasetusega: Pühapäeviti esimeses saates usulisi meditatsioone, kumbagis saates tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Ameerika olustikku, teisipäeviti välis-eesti kroonikat, kolmapäeviti reportaazhe — hõlmates kultuurikroonikat, neljapäeviti teaduse ja tehnika vaatlusi, reedeti majanduse ja inimeste elujärje küsimusi ja laupäeviti ülevaade nädala sündmusist ja kultuurikroonikat, hõlmates väliseestlasi.

EESTI VABADUSE HÄÄLE saated Madridi raadio kaudu toimuvad iga päev ja kuuldavad Rootsi aja järgi kl. 19 lühilainel 32 m. Saadet korratakse järgmisel päeval kl. 8 lühilainel 30,7 m ja teist korda kl. 13.30 lühilainel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu igal pühapäeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30—18.45 lühilainel 31 m

Tuglase-Õhtu Göteborgis

GÖTEBORG (EPL) — Esinduse Göteborgi Üldkogu Kultuurtoimkond korraldab palmipuude pühal, 26. märtsil Göteborgi Eesti Majas kirjandus-muusikalise õhtu, mis on pühendatud Friedebert Tuglase loomingule.

Õhtu algab kell 17 ja selle kavas on Arvi Moori sõnavõtt Fr. Tuglase loomingulisest tegevusest. Kirjaniku loomingunäiteid esitab Liidia Saarman Lundist.

Muusikalises osas on kaastegevad tänavune Els Vaarman-Kaljoti Sihtasutuse üks stipendiaate, sopran Hilja Ivalo, ja Helju Broberg ja Eesti algkooli õpilane Toomas Tartu, kes esitavad lauludueti, mida saadab klaveril Siim Broberg. Õhtu leiab aset koostöös Eesti Maja Klubiga.

Kirjandusõhtule eelneb samas ruumis, algusega kell 15, Esinduse Üldkogu aasta-peakoosolek.

● **Duralis, Austraalias, ristiti Tiina-Mare (n-na Tarto) ja Uno Indrek Poomi poeg Kristjan Rein.**

Esim. ülemaailmsed SPORDIMÄNGUD toimuvad Torontos

Eesti Päevade raames Kanads eeloleval suvel leiab aset ajalooline eesti sportlaste suurüritus, mida korraldav sporditoimkond Kandadas iseloomustab järgmiselt: "Meie sportlik suurüritus on ainult siis ülemaailsete spordimängude vääriline kui kõikide maailmajagude eesti sportlased sellest osa võtavad. Nii nagu olümpiamängudel, on ka ülemaailmsetel eesti spordimängudel osavõtt tähtsam võidust. Peamine pole mitte võit, vaid aus võitlus võidu eest. Teretulemast kõikidele eesti sportlaste üle laia maailma endisesse indiaanlaste suguharupealikute nõupidamispaika Torontosse".

Spordimängud avatakse pühapäeval, 9. juulil eesti laste suvekodu maa-alal Jõekäärul, kus sportlasi ootavad olümpiamõõtmetes staadion, 25 m ujula ja tennise ja käsipalli väljakud. Mängud toimuvad oma paljude erialade viisi mitmetel Toronto sporditväljakutel ja sisevõimlates terve nädala jooksul. Kõikidel aladel antakse kolmele paremale Spordimängude erimedalid ja kõikidele osavõtjaile mängude embleem.

12. juulil toimub esimene ülemaailmne eesti sportlaste nõupidamine, kus peateemana tuleb arutlusele sporditöö koordineerimine ja Välis-Eesti Spordiliidu moodustamine. Sama päeva õhtul toimub sportlaste ja võimlejate sõpruspidu ajaloolises Casa Loma lossis, mis on suuteline vastu võtma kuni 1200 külalist.

VÕISTLUSALAD

1. Orienteerumisjooks. Noortele, meestele ja naistele 2,5 kuni 5,0 km vastavalt vanusele ja soo klassidele. Informatsioon: Kalju Mandre, 339 Broadview Ave, Toronto 6, Ont., Canada.

2. Malevõistlused. Kuuevooruline turniir noorte ja vanade klassile. Informatsioon: Erich Kalmar, 411 Hillsdale Ave, Toronto 7, Ont., Canada.

3. Lauatennis. Meestele ja naistele paaris- ja üksikmängud. Tüdrukudpoisid alla 18 a ainult üksikmängud. Informatsioon: Hans Jürman, 55 Dukinfield Cr., Don Mills, Ont., Canada.

4. Võrkpall. Meestele, naistele, poistele-tüdrukutele alla 18 a. Iga asukohamaa võib osa võtta kahe meesvõi naiskonnaga igas klassis. Meeskonna koosseis 12 mängijat. Informatsioon: Erich Roodus, 323 Rusholme rd. Apt. 1504, Toronto 4, Ont., Canada.

5. Korvpall. Meestele ja noortele alla 18 a. Iga asukohamaa võib osa võtta kahe meeskonnaga igas klassis, meeskonna koosseis 10 mängijat. Informatsioon: Harry Liiv, 29 Bralorne Cres., Toronto 9, Ont., Canada.

6. Tennis. Meestele ja naistele üksikmängud, paarismängud ja segamängud. Poisid 18 a ja alla selle üksik- ja paarismängud, tütarlastel samas vanuses üksikmängud. Poisid-tüdrukud 14 a ja alla selle üksikmängud. Informatsioon: Jaan Lents, 32 Roywood Dr. Don Mills, Ont., Canada.

7. Ujumine. Vanusepiiri ei ole. Kõik osavõtjad on jaotatud klassidesse vanuse ja soo järele kusjuures ujutakse vastavalt 50 kuni 400 jardini, olenedes sellest, mis vanuse ja soo klassi kuulutakse ning vastavalt stiilile (liblik, selili, rinnuli ja vabalt). Teateujumised: Mehed ja naised (4 x 100 jardi), poisid ja tüdrukud (14 a ja nooremad) 4 x 50 jardi. Informatsioon: Mai Kreem, 618 Davenport Road, Toronto 4, Ont., Canada.

8. Kergejõustik. Vanusepiiri ei ole. Kõik osavõtjad on jaotatud vanuse ja soo järele klassidesse ja vastavalt sellele toimuvad: Jooksud 60—500 m, tõkkejooks, kaugus-, kõrgus- ja kolmikhüpe, teivashüpe, kuulitõuge, ketaheide ja oda. Teatejooksud kõikides klassides 4 x 100 m. Informatsioon: Taimo Pallandi, 4 Greenland Rd., Don Mills, Ont., Canada.

9. Golf. Lahtine võistlusklass daamidele ja härradele, noortele (16 a ja nooremad) ning veteranid (üle 45 a).

AP

Üleskutse eesti sportlasile Rootsis

Kutsume kõiki Rootsis asuvaid eesti sportlasi osa võtma esimestest ülemaailmsetest Eesti Spordimängudest Torontos!

Võistlusalad on mitmekesised ja eelregistreerimine tuleb teha ÜEP Rootsi Komitee Sporditoimkonna kaudu kirjalikult hiljemalt 15. aprilliks järgneval aadressil: Ants Paas, Nedergårdsvägen 7, 5 tr., 147 00 Tumba. Registreerimisel ära märkida:

Nimi, eesnimi, sünniaeg, aadress, millisel alal soovitakse võistelda, millize lennukiga sõidetakse, kas soovitakse Sporditoimkonna abi majutamisel Spordimängude kestel ning spordisärgi (T-skjorta) number.

Korv- ja võrkpalli mängijaid palutakse registreerida järgneval aadressil: Anu Blunt, Eesti Noortetöö, Drottninggat. 85, 111 60 Stockholm (kirjalikult ja andes samu andmeid kui teised sportlased). Anu Blunti ülesandeks jääb Rootsi osas esindusmeeskondade moodustamine.

Kõikidel Spordimängudest osavõtjail peab olema asukohamaade viisi ühtlane võistlusdress. Rootsis asuvate eesti sportlaste võistlusdressi värvideks on mustad lühikesed püksid ja valge särk (lühikeste käistega, rinnal eesti lipuvärvid ja asukohamaa nimetus).

Püksid peavad sportlased muretsema ise, kuna särk tellitakse ühiselt. Selleks on vajalik särgi number registreerimisel. Samuti tuleb omal käel muretseda valged tenniskingad ja valged sokid (mitte sukad), mida kantakse esindusdefileedel koos võistlusdressidega, esialgsetel andmetel kahel puhul:

Eesti Päevade pidulikul rongkäigul Toronto raekoja ees reedel, 14. juulil ja EP tegelaskonna defileel peapidustuste raames laupäeval, 15. juulil.

Spordimängude iga võistlusala järel seisab vastava isiku nimi ja aadress Kanadas, kelle käest võivad saada erialalistes küsimustes täiendavat, otsest ja kiiret informatsiooni kõik üksiksportlased ja Spordimängudest osavõtjad vajaduse korral.

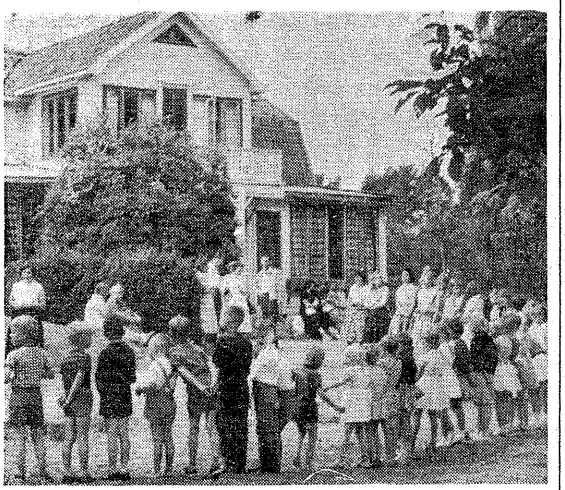
Lõpuks teatab ÜEP Rootsi Komitee Sporditoimkond, et erinevate võistlusalade aeg ja koht seisab ÜEP kavaraamatus, mis saadetakse kõikidele kaasasõitjatele Lend Läände toimkonna poolt.

—

SIIT ja SEALT

● **Berkley ülikooli juures Californias mõõdunud sügisest peale teaduslikku tööd teinud Sydney Maquarie ülikooli assistentprofessor aatomteaduse alal Elmar Laisk. Ta lõpetas nüüd töö Berkleys ja sooritab enne Austraaliasse tagasisõitmist USA-eestlaste keskustes ringreisi, kõneldes Austraaliast ja sealsetest eestlastest.**

REGISTREERIMINE SUVIKODUDESSE



Kogunemine "Kungla" suvikodus.

Ühise puhkuse ja kosumise võimaldamiseks eesti lastele korraldab Suvikodude Kuratoorium tänavu suvel kaks suvikodu.

● **Kungla suvikodu** — 44 kohta — asub Östersjös Björkö (postiaadress: Arholma) saarel, mis asetseb Norrtäljest kirde suunas ja kuhu on ühendus Väddö kaudu. Stockholmist pääseb suvikodusse ka saarestikuvahelist mereteed kaudu kiirlaevaga "Prinsen". Suvikodu majad asuvad avaral rannakrundil ja merekaldal asetseb pesemisruum-saun. Võrk-, badmintoni- ja korvpalliväljakud, mänguruum lauatennise mängimiseks jm.

Kungla stardib neljapäeval, 15 juunil ja lõpeb kolmapäeval ,12. juulil. Pärast suvikodu lõppu on võimalik Kungla suvikodu ruume kasutada puhkuse veetmiseks, kuna lapsed koondatakse kõik Ojamaa suvikodu teise perioodi (vt. allpool).

Juhatajaks on valitud pr. Erna Klemmer, kes on tuntud gaiditegelane, oli juhatajaks Kunglas suvel 1970 ja 1971 ja töötab praegu Stockholmi Eesti Lasteaia juhatajana.

● **Ojamaa suvikodu** 62 kohta— asub Lõrjes Gotlandil, Slitest kirde pool Hellvi lähedal. Hooned asuvad eraldi teistest asulatest rannalähedasel maalal, mis ümbritsetud metsade ja vabade randadega

Suvkodu õuel: võrk- ja korvpalliväljakud ning vihusaun koos pesemisruumiga. Lauatennise mänguruum jm. Ojamaale sõidetakse neljapäeval, 15. juuni hommikul, I vahetus lõpeb kolmapäeval, 12. juulil, II vahetus sõidab välja 13. juulil ja sovkodu lõpeb kolmapäeval, 19. augustil.

Juhataja I vahetusse ei ole veel valitud. Juhatajaks II vahetusse on valitud skauditegelane hr. Lembit Klemmer, kes oli Ojamaal II v. juhatajaks ka möödunud suvel.

● **Laste vanus** — Suvikodudesse võetakse lapsi vanuses 7—14. Erandjuhtumeil, ruumi leidumisel, ka nooremaid ja vanemaid.

● **Osavõtumaks** lapse viibimise eest suvikodu ühes perioodis on 300 krooni (koos kindlustuse ja voodipesuga) ja kahe perioodi eest 600 krooni kui lapsed on sündinud 1960 või hiljem. Lastelt, kes on sündinud 1959 või varem, on osavõtumaks ühe vahetuse eest 360 krooni (samuti koos kindlustuse ja voodipesuga). Osavõtumaks tasutakse kas juba registreerimisel või I vahetuse eest hiljemalt 1. juuniks ja II vahetuse eest hiljemalt 1. juuliks 1972 E. A. Suvkodude Kuratooriumi (Estniska Hjälpcentralens Barnkolonier) postgiroarvele nr. 54 450;2.

● **Sõit suvikodusse ja koju tagasi** on lastele üldiselt prii (kaugemate sõitude puhul vastavalt kokkuleppele) kõige lühemat teed pidi ja kõige odavamal viisil, samuti laste saatjaile kuni laste üleandmise kohani ja koju tagasi. Kulu magamiskoha eest laeval ja rongil tasub lapsevanem, samuti pagasi eest.

● **Arstlik järelevaatus** — laste ja personali — toimub võimalikult päev enne suvikodusse sõitmist.

Laste registreerimiseks vajalikud planektid on saadaval Eesti Algkoolis Stockholmis, eesti täienduskoolides ja Suvkodude Kuratooriumis. Laste registreerimisi võetakse vastu ka telefoni teel.

Suvikodudesse registreeritud laste vanemaile saadetakse vajalik informatsioon hiljemalt maikuu jooksul.

● **Kanada Manitoba provintsi valitsus kutsus Vancouverisse tööstusprojektide konsultandina arh. Vello Huveli Torontost. V. Hubel on seni olnud konsultandiks ka Ontario provintsi valitsusela ja Kanada keskvalitsusele.**

Ürituste kalender

Eesti Kultuuri Koondises registeeritud üritused Stockholmis:

Reedel, 17. märts kl. 18, EKK Lüürilis-muusikaline õhtu Eesti Majas, Wallingat 34-I.

Laup., 18. märts. kl. 13.30 Ville Topsi kunstinäituse avamine E Majas. Näitus kestab kuni 31.3.72

Laup., 18. märts. kl. 18, Eesti Arstide Selts Rootsis — koosviibimine koos külalistega Eesti Majas, Wallingat. 34,I.

Pühap., 19. märts, kl 14, St.Eesti Algkooli aastapäeva ja kevadpidu Skanstulli gümnaasiumi aulas, Bohusgat. 24—26.

Neljap., 23. märts, kl. 18, EKK Üldkoosolek E. Majas, Wallingat 34,I.

Reedel, 24. märts. E. Maja Klubi maskiball Eesti Majas.

Laup., 25. märts. läti Kultuuri Koondise koosviibimine E. Majas.

Laup., 8 apr. kl. 15, EÜS-i aastapäeva koosviibimine.

Laup., 15. apr. kl. 14.30, Balti Instituudi korraldusel eesti-läti lüürika ja muusika pärastlõuna Natsionaalmuuseumi kontserdisaalis.

Pühap., 2 3.apr. Eesti Maja Klubi klubiõhtu.

Laup., 29 apr. St. Eesti Naiskoori ja St. Eesti Meeskoori ühine kirikukontsert solistidega Hedvig Eleonora kirikus.

Laup., 7. okt. kl. 19, Göteborgi Eesti Seltsi Näiteringi teatrietendus ABF-i teatrisaalis.

Laup., 21. okt A. Warma mälestus-kunstinäitus Eesti Majas.

Pühap., 22. okt. Sihtasutus ühisabi koosviibimine Eesti Majs.

Laup., 4. nov ja pühap., 5nov Pinna Stuudio teatrietendus Södra Teatris.

GÖTEBORGIS:

Kevadmeeleoluline naiskoori kontsert

GÖTEBOR G(EPL) — Göteborgi Eesti Naiskoori traditsiooniline kevadkontsert toimub laupäeval, 25. märtsil. See leiab aset — nagu tavaliselt — KFUM: i suures kuuldesaalis. Esitasime koorijuht Harry Truusile seoses eelseisva kontserdiga Eesti Päevalehe poolt mõned küsimused.

— Kas võib nentida, et senine tegevus on edenenud hästi? Võis ju möödunud aasta sügishooajal tähele panna koori tööpõllul nimetamisväärset aktiivsust.

Harry Truus ütles:

— Nii oli tõepoolest. Sügisene hooaeg oli koori tegevuses üsna pingeline. Novembris korraldasime kaks kontserti väljaspool Göteborgi — Stockholmis ja Norrköpingis. Ja siis oli ju kontsert ka Göteborgis.

— Kuidas on olukord koori koosseisuga?

— Koori koosseis on paari liikme teisale asumise tõttu pisut vähenenud. Kuid sellest hoolimata jätkub tegevus endiselt. Püüame teha oma parima. Koori lauluvõime suurenemiseks oleks koosseisu täiendamine teretulnud. Koor näeks seetõttu hääl-meeli, kui meie kaasmaalased, iseäranis nooremast generatsioonist, naiskoori tegevusest osa võtaksid. Oleks suuresti kahetsetav ja koguni rahvuslikult kahjustav, kui taolised kultuuriüksused nagu laulukoorid peaksid oma tegevuse kaasmaalaste huvi puudusel või loiduse tõttu lõpetama.

— Milliseks kujuneb kontserdi kava?

— Kuna kontsert kannab kevade alguse tõttu kevadkontserdi nime, siis on üsna loomulik, et ka kava koosneb suures osas kevadmeeleolu tõlgendavaist lauludest. Nende hulgas on m.s. sellised tuntud laulud, nagu Priit Ardna "Varsakabi", Konst. Türnpu "Kevade tunne", Mart Saare "Allik", Juhan Aaviku "Käokene kuldalindu" j.t. Lisaks nendele on kavas laule, milliseid on küll varem ette kantud, aga milliseid meie laulupublik soovib ikka ja ikka jälle uuesti kuulata.

— Kas on kontserdil ka solist-esinejat?

— Kontserdi solistiks on seekord bariton Andres Kukk Stockholmist. Tema esinemine Göteborgis on esmakordne. Andres Kukk kuulub meie laulukunstnike järglaskonda, kes on esinenud Stockholmis hea eduga. Ta on ühtlasi Stokholmi Eesti Meeskoori tegevliige ja on laulnud kontsertidel soolopartiisid. A. Kukk, nagu teada, sai möödunud aastal Eesti kultuurkoondise stipendiumi. Tema kavas Göteborgi-kontserdil on Aleks. Lätte, Artur Kapi, K. Türnpu j.t. laululoomingut. Solisti kui ka koori klaverisaate teostab pianist Hilja Saarne.

Kontserdi pääsme hinnaks on 10 krooni. Hinnasoodustus on ette nähtud õpilastele ja pensionäridele. Pääsmete eelmüüki korraldavad koori liikmed.



Koorijuht Harry Truus.

Teadaanne eesti söjainvaliidide

Ülemaailmsete Eesti Päevade Rootsi Komitee on käiku lasknud tänuväärse aktsiooni, mis toetab meie söjainvaliidide sõitu suvel Kanadasse eestlaste suurkohtumisele ja -nõupidamisele.

ÜE P Rootsi Komitee Söjameeste Toimkond palub kõiki meid eesti söjainvaliide (Vabadussõjast või 2. Maailmasõjast) kes elavad Rootsis, Norras, Soomes või Taanis ja soovivad osa võtta Ü.E. Päevadest Kanadas, endid kohe kirjalikult registreerida järgneval aadressil: Ants Paas, Nedergårdsvägen 7, 5 tr. 147 00 Tumba.

Kui nimetatud maadest ei leidu soovijaid, kantakse laekunud summad üle Saksamaal asuvatele eesti söjainvaliididele Kanadasse sõidu abistamiseks.

Sissemaksud meie söjainvaliidide abistamiseks Kanadasse reisul palutakse teha enne 10. maid järgmisel aadressil: Lend Läände, Danderyd, Postgiro 13 020 — 3., ära märkides postgirokaardil Söjainvaliidide Reisuks.

● **Söjalaevastiku minister John Chafee teatas, et Kongressi kahe liikme poolt esitatud kahte neiut ei võeta õppima merejõudude akadeemiasse Annapolises, kuid neile võimaldatakse õppimine mereväe reservohvitseride kursustel.**

ESTONIAN WORLD FESTIVAL

ÜLEMAAILMSED EESTI PÄEVAD TORONTOS 1972

Varuge nüüd omad ringreisid USA-s ja Kanadas. Teie, kes reisite New Yorgi kaudu, ärge unustage, et vajate seal hotellituba.

Alljärgnev kupong saata aadressil:

Nyman & Schultz/Nordisk Resebureau AB

SPECIALRESOR, FACK

103 80 STOCKHOLM 7

Hotell PENN GARDEN, New-York

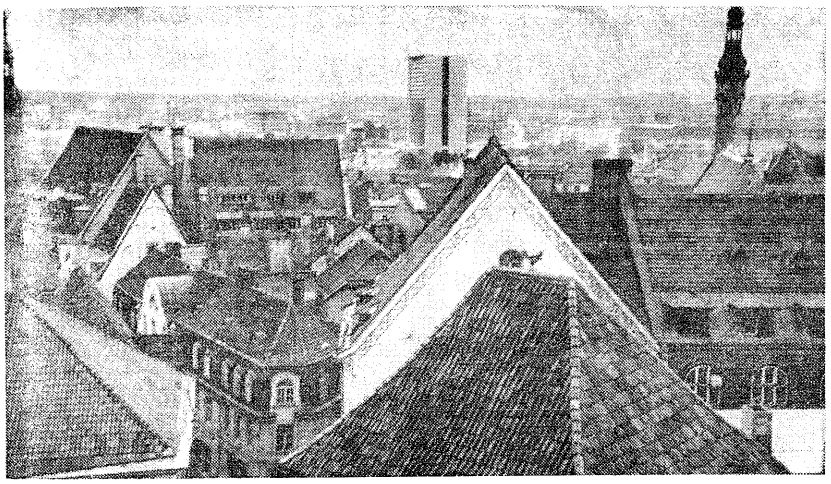
Från .....

Till .....

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....



Keskel, taamal 23-korruseline suurhotell "Viru".

Milliseks kujuneb valmis saades suurhotell "Viru"?

Tallinna uus suurhotell "Viru" on valmimas, kuigi töid on takistanud mitmesugused õnnetused ja äpardused. Kõigepealt, kui hotell veel oli niiöelda tellinguis, tekkis tulekahi, mis tekitas suuri kahjustusi ja lükkas hoone valmimist tunduvalt edasi. Edasi viivitasid töid ebatäpsused materjalitransportide alal, siis läks pankrotti ehituse peaettevõtja, Soome firma Repo OY ja viimaste teadete kohaselt on esinenud streike ka soome tööliste hulgas, kes teostavad viimistlustöid.

Milleseks siis kujuneb lõpuks hotell "Viru", kui see kevadel lõplikult valmib ning oma esimesi külalisi vastu võtab? Vastuse annab Tallinnas ilmuv ajakiri "Küsimused ja vastused" järgmiselt:

Tallinna kõrgeim hoone — hotell Viru väljakul — on valmis saamas. Selle 23 korrust moodustavad uue tõmbi saki Tallinna panoraamis. Hotell sai tallinlaste hulgas korraldatud *ringküsimuse* tulemusena nimeks "Viru".

Viimase ülatusliku välistööna on käsil hotelli ümbruse kujundamine. Hotelli ja "Estonia" vahele rajatakse kaks ilubasseini, suurem neist 12 x 60 meetrit. Sellesse tuleb 16 purskkaevu ja vee alla 64 värvilist valgustit. Ka on käsil ümbruse heakorrastamine, tänavavalgustuse paigaldamine jne. Hotelli ja "Estonia" teatri vaheline park edaspidi rekonstrueeritakse. Vastav projekt on tegemisel.

Soome ehitajatega, kelle kätetöö varal see hoone kerkis, pole põhjust mitte rahul olla. Soome ehitustööde kvaliteet on tuntud üle maailma ja seegi tallinlastele tehtud töö on laitmatu. Peab kadestama neid mittetallinlasi, kes selles hoones tulevikus külalistena võivad elada.

Peasissekäigust satume kolmekorruselisse hooneossa. Maja alt hakkab tänav läbi käima ja meeldiv siseõu koos basseiniga saab kindlasti pealinlastele üheks armastatumaks kohtumispaigaks. Merepoolses madalamas hooneosas saavad tööruumid hotelli administratsioon ja Inturisti Tallinna osakond.

"Viru" kõrgosa 1. korrusel on ainult portjee ja rahavahetuskassa. 2. korrusel on teenindushall — juuksuritöökoda, ajalehtede-ajakirjade ja suveniiride kioskid ja baar. Samal korrusel hakatakse registreerima saabuvaid hotellikülalisi. Maja kõrgeim, 23. korrus, on tehniline. Peale selle on seal veel vasteröödud ja suvel ka vaatekohvik. korrus allpool on 150-kohaline vaaterestoran-kohvik.

Vahepealsetel korrustel on külastajate toad. Neid on 464 ja nad mahutavad kokku 829 inimest. Toad on olstarbeka ruumilahendusega, põrandad vaipkatetega ja aknad ribikardinatega; tuhades on sissechitatud mööbel. Luksuskorrusel on üks kolmetoaline ja 12 kahetoalist numbrit. Ülejäänud numbrid on ühetoalised, ühe — ja kahekohalised, kuid igal korrusel on ka omavahel kahetoalisteks numbriteks ühendatavaid tube.

Külalisi, pesu, kaupa, mööblit ja köike muud vajalikku hakkavad ülesalla söidutama 12 eri kiiruse, suurusse ja otstarbega lifti.

Majas on eeskujulikud sidesüsteemid. Olulisem on automaatne portjeesüsteem, mis annab administraatoritele alati ülevaate, milises toas on elanik parajasti sees, millisest lahkunud (võib hakata koristama). Veel teatab signalisatsioon, millised toad on vabad ja korrastatud uute elanike vastuvõtuks.

Hoones on saja numbriga sisetelefon ja raadio-otsimissüsteem. Viimane ühendab miniatuursete raadiosaatjate abil omavahel maja köige nõutavamaid ja otsitavamaid inimesi. Peaspetsialistidega ühenduse võtmiseks on olemas veel teinegi, statsionaarne sidesüsteem.

Kõrghoone keldrikorrusele tuleb teenistujate söökla koos köögiga. Kui arvestada, et hotelli, restoranide, kohvikute, teenindusettevõtete jm. personal ulatub ligikaudu tuhande inimeseni, saab sellest "Viru" üks koormatumaid söögikohti.

"Viru" hotelli Kaubamaja-poolses osas on kõigepealt 200—300 kohaga restoran. Kohtade arv on nii kõikuv sellepärast, et vastavalt soovile võib suure restoranisaali jagada lükandseintega mitmesugusteks osadeks: väiksematel restorani- või banketisaalideks, konverentsi- või kinosaaliks. Seal paikneb veel 60-kohaline rahvustoitude saal ja 220 — 240 kohaline põhisaal.

See köik on madalama 2-korruselise hooneosa ülemisel korrusel. Veel asub seal suur köök, mis on sisustatub köige moodsama tehnikaga ja rakendab köige ajakohasemat tehnoloogiat. Lakke tehtud akende kaudu pääseb päevavalgus ka tohutu köögi- keskel olevate pliitide-laudade juurde.

Samas hooneosas avatakse veel 150-kohaline kohvik, 60-kohaline grillbaar, pagaritööstus, kus tehakse miljoni rubla eest konditritooteid aastas, ja konditiritoodete kauplus. Kahekorruselise hooneosa keldrikorrusel on veel 150-kohaline öölokaal.

See kohvikute-restoranide-baaride virr-varr, mis juba loeteluski võib sassi minna, on tegelikult ranges tehnoloogilises süsteemis. Köiki neid teenindavad keldris asuvad laod, 7 statsionaarset ja 5 monteeritavat külmkambrit ja üle saja suure külmutuskapi jne. Keldrikorruse ladude juurde saab tunneli kaudu sõita otse autoga.

Keldrikorrusel on veel pesumaja, mis peseb 1,6 tonni kuiva pesu vahetuses ja 4 soome sauna hotellikülalistele.

Kas see köik jääb turistide kasutusse? Loodetavasti mitte köik, sest hotell võtab vastu 829 külalist, restoranidesse ja kohvikutesse üksi mahub üle tuhande külastaja, märgib artikli autor T. Ots.

Lõpuks tuuakse ära "Viru" kaastööliste nimistu. Võib märkida, et arhitektuurne osa on arhitektidelt M. Port ja H. Sepman, peakonstruktor U. Pall, sisustusarhitektuur V. Tamm, L. Raudseep ja N. Asi jne.

Kas teie lapsed

ja lapselapsed loevad

EESTI PÄEVA-LEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema

SOOVITAGE EESTI PÄEVALEHTE NENDELE, KES VEEL EI OLE TELLIJAD

EPL saadab meeleldi proovinumbreid.

Vene kannakinnituse katsed ka Liibüas...

Mõni aeg tagasi külastas Moskvater, major Abdel Salam Jalloud. Teda valitsusjuhi abi ja majandusminist delegatsioon Liibüast, mida juhtis peetakse Liibüa riigijuhi Kaddafi lähimaks kaastööliseks. Visiidi lõppedes väljastati kommünikee, milles muuhulgas märgiti, et N. Liidu ja Liibüa vahel on sõlmitud tehnilise ja majandusliku koostöö leping.

Lepingu huvitavamaks punktiks peetakse koostööd õlileidude ekspluateerimise ja töötlemise alal, kusjuures venelased on nõus andma täiendavat väljaõpet Liibüa õlitehnikutele N. Liidus. On hakatud arvama, et varem-hiljem tekib olukord, kus Liibüa riigistab lääneriikide õliseadmed täpselt nii, nagu seda mõne aja eest tehti British Petroilliga.

Liibanoni pealinnast Beirutist teatatakse veel, et Liibüa hakkavat vastava kokkuleppe kohaselt saama ka vene relvi, isegi võitluslennukeid tüübist Mig 23, milliseid pole suuremal arvul kingitud isegi egiptlastele. Kõneldakse ka väiksemakaliibrilistest rakettidest, mis on esmalt ette nähtud kahurväele.

Olukorda peetakse kaunis kummaliseks, kuna seniajani on Liibüa olnud kaunis sovjeti-vaenulik ja ametlik juhtkond on pidevalt rünnanud N. Liidu poliitikat. Oletatakse, et Liibüa vaid näitleb sõprust, võtab venelastelt mis võtta ega kavatsegi seejuures muutuda mingisuguseks Moskvast sõltuvaks "poolsatelliidiks".

Teisalt jälle märgitakse välisvaatlejate poolt, et tegemist võib olla relvastusega, mida kriisiolukorras antakse Egiptusele — see tähendab võimaliku sõja puhul Iisraeliga. Juhul, kui egiptlastel vaenutegevuse puhkedes uuesti hakkaks halvasti minema. Sel juhul oleks Liibüa omamoodi relvalaoks ja varubaasiks, kuna Liibüa on Iisraeli suhtes vähemalt samalt sama vaenulik kui Egiptus.

Varem on Liibüa hankinud relvi USA-st, Inglismaalt ja Prantsumaalt. 110 Mirage-lennukit on tellitud, kuid siiamaani on neid saadetud Liibüasse väga vähesel arvul. Relvi on tegelikult müünud ka venelased, ilmse eesmärgiga hankida omale dominantsi ka Afrika põhjarannikul.

Kuulduste kohaselt aitavat N. Liit Liibüal välja ehitada üht täiesti uut sadamat, mis olevat konstrueeritud selliselt et see on võimeline vastu võtma ka köige moodsamaid vene astomijõul liikuvaid allveelaevu. Tööd olevat nii salajased, et sinna hädavaevalt pääsevad liibüalased ise.

REFLEKSID

■ **GÖTEBORGI AJAKIRJANIKEÜLIKOOLIS** pidi üliõpilastele loenguga esinema UNO-ajakirjanike klubi esimees, USA neegrist raadioreporter Malvyn R. Goode. Eesmärgiks oli tutvustada tulevastele rootsi ajakirjanikele värviliste olukorda ameerika ajakirjanduses. Goode ei jõudnud aga kunagi oma teemani, sest juba tema kohaleilmumisel võttis üks üliõpilasi sõna ja tegi koossolejaile ettepaneku vastu võtta apelli "ameerika rassismi vastu". Poolt hääletas 43 ja vastu 4. Sellele järgnes uus resolutsioon külalise väljaviskamiseks, häältevahekorraga 41:2 nõuti Goode ja teda saatva USA kultuuratashee lahkumist ülikoolist. Ei aidanud see, et Goode on olnud hea sõber USA neegrite eestvõitlejale dr. Martin Luther Kingile ja et ta on kutsutud viimase organisatsiooni ees kõnelema. Need "pehmendavad" asjaolud ei aidanud, kuigi külaline tuli Rootsi ajakirjanikuna ja mitte Nixoni delegaadina. "Öigeusklikud" tulevased ajakirjanikud kartsid, et kõneleja võiks nende ilmselt pimedat usku kuidagiviisi kõigutada, sellepärast ei antud talle võimalust kõnelda!.

Vana ajakirjanduslik põhimõte on ära kuulata ka "teist poolt". Tulevased demokraatliku maa ajakirjanikud ei taha aga kuulata isegi inimest, kes ei kuulu vastaspoolele, vaid on värviliste eest võitleja oma südametunnistuse järele. Peab küsima, mis saab tulevikus rootsi ajakirjandusest, mis juba praegu on küllaltki ühekülgne? Kui seda hakkavad toimetama täisdogmaatilised marksistid, kel ei ole aimu sõnavabadusest ega demokraatiast?

■ **KOGU ROOTSI PAHANDAB** kõrgete toiduhindade pärast, mis olevat maailma kalleimad. Seda nad muidugi ei ole, sest puhtaverelistel "sotsialismimaadel" (loe kommunismi-) on just toiduhinnad köige kindlamad maksude sissekasseerimise allikad valitsejatele, mispärast just sealt tuleb otsida maailmarekorde toiduhindades. Tänapäeval on unustatud ajad, kus eksklusiivsetele toidukaupadele pandi "luksusmaks — nüüd on tekkimas olukord, kus söömine on luksus. See on idariikides teostunud. Toome Dagens Nyheterist Per Sjögreni Moskva-rapordi teatmeid: Moskva kolhoosi turul maksid tomatid 30 kr., redised 12, pirnid 20 krooni kilo. Sissetoodavaid saab tomateid praegu 5, pirne 2-3 krooniga kilo. Ja see on tubli hinnavahe. Hinnavahe, mis on olemas ka liha, või j.t. seaduste vördlusel.

Kerkib pentsik mõte, kas mitte toitainete kallidus ei ole sõltuv sellest, kuivõrra üks või teine maa läheb totaalse riigimajanduse poole? Hrushtshov lubas oma eluajal venelastele priisuppi veel käesolevas aastakümnes. Supist enam ei räägita. Selle jagamine oleks ebamajanduslik sotsiaalsele riigile . . .

KJ

Leinateateid

Montrealis suri 28. veebruaril Kitty Nilsson, n-na Traksmaa, sünd. 13. aprillil 1929 Virumaal.

Eestis suri Marie Tiilen.

Torontos suri Viktor Väli.

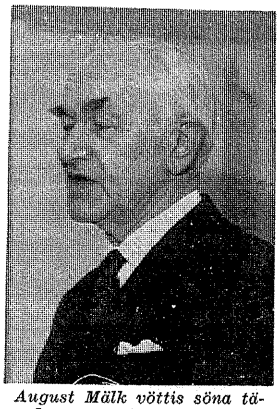
● **New Yorgi Marine Midland pangas vastutaval kohal töötav õigustedaline Karl Pärl komandeeriti kolmenädalalisele ametreisile Lõuna-Ameerikasse.**

AUHINNATUD AUG. MÄLK

Rootsi Eestlaste Esindus korraldas möödunud laupäeval, 11. märtsil Stockholmi Eesti Majas piduliku aktuse Esinduse kultuuriauhinna üle andmiseks kirjanik August Mälgule. Laureaat oli kohale ilmunud koos abikaasaga, neid tervitati elava aplausiga.

Aktuse avas Esinduskogu esimees prof. Hans Kauri, rõhutades et ajad ja olukorrad ei ole pagulasile soodsad oma kultuur-poliitilisi sihte taotlevaks tegevuseks. Meie teeme oma rahvuskultuurilist tööd sageli olukordi trotsides, protestiks takistuste vastu. "Noort elu tuleb hoida" — on meie tänane laureaat ütelnud. Kirjanikud ja teised eesti vaimsel kultuuririndel töötajad on see noor elu, mida peame hoidma ning nende eksistentsile ja arengule raskuste kiuste kõigiti kaasa aitama.

Arvo Mägi oma sisutihedas ettekandes "August Mälgu positsioon eesti kirjanduses" vaatles lähemalt eesti parnassile kolmekümnendate aastate algul ning muudatusi ja mõjutusi, mida tema rikkalik ja mitmekesine looming eesti kirjanduse arenguloos on kaasa toonud. Arvo Mägi huvitav ettekanne ilmub lähemas "Kontakti" numbris — asjahuvilised võivad sellega üksikasjalisemalt tutvuda seal.



August Mälk võttis sõna tänuks, et eestlased on tulnud toime kirjanduse ilmumise võimaldamisega paguluses ja ka loova vaimu premeerimisega auhindade näol.

Järgnevalt luges Arvi Moor ette motiivid, mille alusel REE 1972.a. kultuuriauhind määrati kirjanik August Mälgule. Esinduse Kultuuriauhinna žüriisse kuulusid Artur Adson PEN-klubi esindajana, Kalju Lepik Välismaise Eesti Kirjanike Liidu esindajana, kirjandusloolane Paul Laan, Ahti Pae REE esindajana ja Arvi Moor alalise sekretärina.

Žürii motiveeris oma otsust järgmise sõnastusega:

— August Mälk on oma paguluses ilmunud paarikümne teosega (kordustrükid kaasa arvatud) osutanud suurt loomingulist jõurikkust ja kinnitanud sellega nii eesti kultuuripärandi püsimist kui ka selle edasiviljelemise ja -arendamise raugematut kulgu väljaspool kodumaad.

August Mälk, võime ütelda, pani aluse eesti eksiilkirjandusele aastal 1945 ilmunud uusromaaniga "Öised linnud". Kaks aastat hiljem ilmus romaan "Kodumaata". Mõlemad teosed kirjeldavad põgenike elu-olu, kusjuures viimase romaani tegevustikuga seosnevaid kodumaatuid inimesi vaadeldakse psühholoogilise süvenevusega. Hiljem ilmunud novelli-koguga "Jumala tuultes" (1949) ja kaheköitelise romaaniga "Tee kaevule" (1952-1953) on August Mälk oma loomingu temaatilist amplituuti avardanud ja psühholoogilis-filosoofilist käsitlust veelgi süvendanud. Romaaniga "Toomas Tamm" (1959) on ta saavutanud oma loomingus kvalitatiivse kõrgtaseme.

Nendes kui ka hilisemais maapaoteoseis, romaanides ja novellides, on inimene võetud vaadeldavaks mitmest aspektist: tihe kokkukuuluvus loodusega, sisemaailma vaatlus, filosoofiline ja psühholoogiline suhtumine, endaotsimine ja endaleidmine, tundeelu-suhtlus noorte ja vanade vahel jne. Seejuures on kirjanik toonud esile uusi ja huvitavaid mõttekälke ja tundeavaldusi samuti varasemast loomingust erinevaid miljööregistreerimisi.

August Mälgu varasemasse loomingusse kuuluvad ja paguluses kordustrükkides ilmunud rannaelu kirjeldavad romaanid ja jutud (Õitsev meri, Taeva palge all, Kivine pesa, Hea sadam, Rannajutud, Jutte lindudest j.t.) tutvustavad meie noormaile sugupõlvedele üht suurt ja avarat eesti elamisala sektorit sellisena nagu see tegelikult oli — võitlust merega, kuid ühtlasi armastust ja sõprust mere ja rannalooduse vastu. Vanemale põlvkonnale, eriti rannarahvale, on need elulähedased teosed kalleiks mälestussildadeks möödunu ja tänapäeva vahel. Varasema loomingu-perioodi ajaloolised romaanid ja novellid (Surnud majad, Läänemere isandad, Avatud värav, Kadunud päike j.t.) tutvustavad Eesti kaugema ajastu iseseisvusvõitlusi, kultuurilist ja miljöölist tagapõhja.

August Mälgu loomingut rikastavad veel tema näidendid, milledest mitmed on elustanud ja ärkvel hoidnud eesti teatritegevust ja traditsioone ja tutvustanud eesti näitekirjandust ning kirjanduslikku nime ka väljaspool eesti keele piirkonda.

Kirjaniku äsjailmunud memuaarteos "Hommikust keskpäevani" osutub mõneti võtmeteoseks nii kirjaniku eluloo- kui tema loomingu uurijaile.

August Mälgu teoste keelelist kandvust iseloomustab lihtsus ladusus, rahvapärasus ja dünaamilisus, millel on paguluses kasvanud noorte juures suur lugemist soodustav ja arendav tähtsus.

Rootsi Eestlaste Esinduse esimees **Leo Karupiää andis selle järgi laureaadile** üle nägusa ehisnahka köidetud auhinna-diplomi ja tsheki 3000 krooni peale. Auhinna üleandmist kviteeris publik kestvate kiiduavaldustega. Laureaadile töid austuslilli ka Stockholmi Eesti Algkooli esindajad — nii August Mälk kui ka ta abikaasa Leeni Mälk on pikemat aega töötanud kutseliste õpetajatena.

Tänu ütlemiseks Esindusele ja rohkearvuliselt kokkutulnud publikule võttis nüüd sõna August Mälk. Ta hindas oluliselt tähtsaks rahvusliku kultuuritööd, mida pagulaskond vabas maailmas moodustades vaid 6-7 prots. eesti rahvastikust), on suutnud seni teha ja pingutav, et seda edasi teha. Meie püsimisele on ülimalt oluline, et meie organisatsioonid, laulukoorid, teatrid jne. edasi töötaksid, omakeelne kool tegutseks, eestikeelne raamat ja ajaleht ilmuks. Kui need kaovad, kaome ja sulame ka ise võõrasse ühiskonda...

Eeskujuliku täpsusega ja sujuva korraldusega teostatud aktuse lõpetas Arvi Moor tänusõnadega esinejaile, žüriile ja publikule soojasüdamelise osavõtu eest. Aktuseie järgnes pool tundi hiljem pidulik õhtusöök.

Esinduse kultuuriauhinna määramine kirjanik August Mälgule on leidnud üldist heakskiitu ja tunnustamist. Autor on populaarne ja ta looming armastatud, ta rahvuslik hoiak pälvinud üldist respekti. Näib, et August Mäl kei ole ainult laia lugejaskonna poolt üldiselt armastatud, vaid ka paguluses enim auhinnatud kirjanik. Nagu ta oli üks enim honoreeritud kirjanikke ka kodumaal.

August Mälk oli esimene, kellele USA-as loodud Henrik Visnapuu nimelisest auhinna-fondist anti 1952.a. auhind kirjandusliku loomingu eest paguluses. Ta juba 1945.a. ilmunud romaan "Öised linnud" kirjeldas muide esimesena pagulaseluga seostatud probleeme. Ja kui Stockholmis 1962.a. loodi Eesti Kultuuri Koondis, oli nagu andastmõistetavalt Kultuurfondi esimesi auhinna saajaid August Mälk.

Aegadest kodumaalt iseseisvuse aastail on mälupilti jäänud kaks August Mälgu autasustamist. Esiteks pilt pidulikult aktuselt "Estonia" kontsertsaalis, kui Raamatuaasta (1935) puhul kirjanikele anti autasusid. Autasusaajad kirjanikud olid korralduse kohaselt aset võtnud kontsertsaali poodiumil. Mingi eksituse tõttu poinud Mälk säärast korraldust saanud, kuigi ta kuulus autasu saajate hulka. Kui hakati hüüdma nimesid autasu vastuvõtmiseks, tuli Mälgul (kes istus all saalis publiku hulgas), trügida omalt kohalt läbi publiku, et minna autasu-ümbrikku vastu võtma. Käik sinna võttis aega. Ja kogu aeg (paratamatult kauemini kui teistele), plaksutati elavalt ja hoogsalt — see oli August Mälgule sümboolselt nagu esile kerkimnie rahvamassi tundmatust sügavusest..

Ja teine kord oli see väljamüüdud teatrisaal ja entusiastlikult aplodeeriv publik Tallinna Tööliisteatris "Vaese mehe utetalle" esiketendusel (1938). Haridusliidu näidendite võistlusel oli tulnud esikohale "Vaese mehe utetall" tolle aja kohta kõrge auhinnaga — 1000 krooni. Tööliisteater oli selle näidendi võtnud oma mängukavasse. Võistlusele saadetud käsikirjad olid varustatud märgusõnaga, autori õige nimi oli peidul kinnises ümbrikus. Tööliisteater kutsus "Vaese mehe utetalle" tundmatu autori raadio kaudu oma näidendi esietendusele. (Kõrvalmärkusena: privaatsete sidemete kaudu oli isiklikult teadlik autori isikus, kuid see oli hästihoitud saladus). Pärast viimast vaaatust läks lahti maruline, mitte lõppeda tahtev aplaus — suureks röömuks teatrile ja suureks auks ja meeleliigutuseks publiku ette ilmunud õnnelikule autorile — August Mägule.

Raamatuaasta puhul sai August Mälk lisaks autasule erilise tunnustusena riigivanema auhinna, mis anti välja riigivanema enda poolt Kadrioru lossis. Romaaniga "Surnud majad" (1934) sai ta kõrgeima auhinna kirjastus "Looduse" poolt korraldatud suurel romaanivõistlusel. Ja lõpuks ei tohi unustada eesti ühiskonna ainulaadset tänu- ja tunnustusmärki August Mälgule — "Lagle" talu Tallinna lähistel.

ED. REINING

● **Kuus nädalat viibis Argentiinas Buenos Airesis Salme Kolon New Yorgist. Tema kaks õde, kes on abielus vendade Puiatotega, elavad Buenos Airesis. Üks neist saabus sinna juba a. 1930, teine a. 1949 Saksamaalt.**

Kanadas said eesti ja VÄHEMUSTE skaudid tunnustuse

Peale nelja-aastaseid läbirääkimisi Kanada Etniliste Skautide Konverentsi (kuhu kuuluvad peale eestlaste veel lätlased, leedulased, ungarlased, poolakad ja ukrainlased) ja Kanada Skautorganisatsiooni peakorteri vahel, on kinnitatud Kanada Skautorganisatsiooni põhikirja muudatus, mis annab täielikulikele skautorganisatsioonidele. Vastavalt uuele kokkuleppele võivad eesti skautüksused esineda ka rahvusvahelistel üritustel eesti skautidena Kanada Skautorganisatsiooni patronaazhi all. Meie esindajad läbirääkimiste juures olid skm-d Leo Puurits, Gunnar Mitt ja Enn Kiilaspea.

Kanada skautliidu uues põhikirjas märgitakse, et organisatsioon tunnustab ja ergutab erinevaid rahvusgruppe (ethnic groups), kellest koosneb Kanada ühiskonna mosaiik, säilitama oma kultuuri ja traditsioone ning andma oma panust Kanada kultuuri kujundamiseks. Kanada Skautorganisatsioon, aru saades nendest püüdlustest ja soovidest, tervitab soojalt rahvuslike Skautorganisatsioonide osavõttu ülekanadalistest ja rahvusvahelistest skautide üritustest Kanada Skautorganisatsiooni kaudu.

Sellepärast Kanada Skautorganisatsioon nõustub, et käikide rahvusgruppide skaudid, kes ühinevad Kanada Skautorganisatsiooniga, saavad erilise tunnustuse osaliseks.

Põhikirjas on m.h. üteldud:

● **Kanada** skautorganisatsiooni **peakorter ergutab** rahvuslikke Skautorganisatsioone esinema ajaloolis-te, kultuuriliste ja traditsioonipärandiliste ettekannetega üldistel ja piirkondlikkudel sündmustel.

● **Rahvuslikel Skautorganisatsioonidel on vabadus** kanda nende oma rahvuslikku skaudivormi ja -tunnuseid; või kands kanada skaudivormi, kanda nende oma tunnuseid, erimärke ja rahvusvärve lisaks ametlikele Kanada Skautorganisatsiooni tunnustele ja märkidele; sealjuures on igal juhul nõutav, et vormil esineb Kanada Skautorganisatsiooni tunnus "Boy Scouts — Canada".

● **Rahvuslike Skautorganisatsioonide väljaöppel** ning koondustel kasutatavaks keeleks võib olla nende oma emakeel.

● **Teistest rahvustest poisid,** kes kuuluvad kanada skautüksustesse, võivad soovi korral kanda oma skaudivormil või ölavööl rahvustunnuseid.

● **Ühest rahvusest koosnevad skautüksused** võivad oma üksuse tunnusmärgile lisada rahvuse nimetuse, näiteks (252nd Toronto (Estonian) Group).

● **Rahvuslikud Skautorganisatsioonid** võivad oma rahvuslike peakorterite kaudu nendesse kuuluvate üksustega ühenduses seisvates küsimustes pidada otseühendust Kanada Skautorganisatsiooni Peakorteriga.

Eesti Skautide Maleva Kanadas esindajad mängisid juhtivat ning olulist osa selle kokkuleppe saavutamiseks sellega Eesti Skautide Malev Kanadas ei oie enam ebaametlik organisatsioon, vaid täieõiguslik ühik Kanada Skautorganisatsioonis.



Põhja Illinoisi Eestlaste Koondise poolt korraldatud Vabariigi aastapäeva tegelaskonda kuulus ka Rootsist USA-sse asunud eestlasi — koondise esimees on Olaf Tammark (äärmine paremal), samuti olid tegevad endised stockolmlased Milvi ja Vello Koger (seisavad taga). Ees külalised — Woodstocki linnapea Stuessy ja kongressi esindajatekoja rahvasaadik Robert Mc Clory.

Eesti Teater Norrköpingis ja Eskilstunas

August Mälgu näidend "Valgus sinu kätes" ringreis kulgeb järgmiselt:

Norrköpingis: Laupäeval, 25.märtsil kell 19 Flickskola aulas Repslagaregatanil ja

Eskilstunas pühapäeval, 26. märtsil kell 14 Folkets Husis.

Lavastus: Lensi Römmer, assistent Elo Rähn, dekoratsioonid: Ao Vaks, kostüümid: Aivi Tönissoo, valgustus ja heli: Hillar Loor. Kaastegevad: Lensi Römmer, Epp Lohk-Sundström, Edmar Kuus ja Valdek Jürisoo.Kõik kaasmaalased teretulnud!

● **Montrealis tähistas 50-ndat sünnipäeva kohalik seltskonnategelane ja omaaegne edukas pikamaajooksja Valdu Lillakas. Tema nimel on olnud viis Kanada rekordit, samuti pagulasrekordeid.**

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKA HÄÄLE eesti saated antakse iga päev kl. 16—16.30 ja 17.30—18 Rootsi aja järele lainepikkustel 13 m (21 740 kilohertsi), 19 m (15 235 ja 15 270 kh), 25 m (11 960 kh) ja 31 m (9 660 kh).

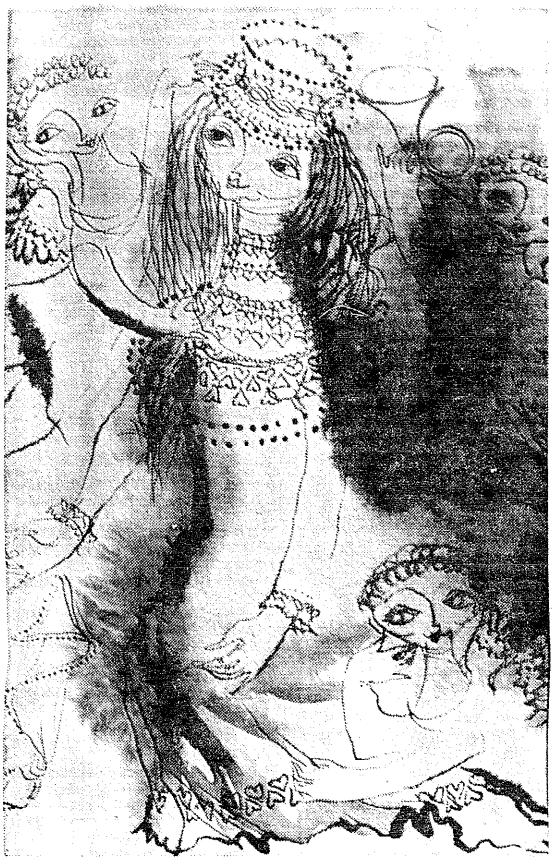
Lisaks kõigis saateis antavaile päevauudistele ja kommentaaridele päevaküsimuste kohta on eriteemade käsitlus eestikeelseis saateis järgmise rõhuasetusega: Pühapäeviti esimeses saates usulisi meditatsioone, kumbagis saates tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Ameerika olustikku, teisipäeviti välis-eesti kroonikat, kolmapäeviti reportaazhe — hõlmates kultuurikroonikat, neljapäeviti teaduse ja tehnika vaatlusi, reedeti majanduse ja inimeste elujärje küsimusi ja laupäeviti ülevaade nädala sündmusist ja kultuurikroonikat, hõlmates väliseestlasi.

EESTI VABADUSE HÄÄLE saated Madridi raadio kaudu toimuvad iga päev ja kuuldavad Rootsi aja järgi kl. 19 lühilainel 32 m. Saadet korratakse järgmisel päeval kl. 8 lühilainel 30,7 m ja teist korda kl. 13.30 lühilainel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu igal pühapäeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30—18.45 lühilainel 31 m.

MÄLESTUSNÄITUS SILVIA LEITULE

Laupäeval 10. märtsil avati Välis-Eesti Galeriis, Stockholmis, meie tuntud akvarellisti Silvia Leitu mälestusnäitus. Ligi 50 väljapandud tööd olid enamikus kadunud kunstniku rootsiaegne töövili ning näitusele toodud erakogudest. Näituse avas luuletaja-ajakirjanik Karin Saarsen, kes Silvia Leitut mälestas alljärgneva kõnega:



Silvia Leitu illustratsioon Marie Underi "Taevamõnekule".

"Iga andekas inimene, kes eneses kannab seda jumalikku sädet ei kao ilal jäljetult, kuigi lahkub mõnikord meie seast varakult... Nii sündis ka meie armastatud Silvia Leituga, kelle elutöö murdosa meid täna siin ümbritseb sellel mälestusnäitusel, mis oleks võinud olla Silvia juubeliaasta rõõmupidu kui saatus oleks olnud armulisem.

"Aga kunstnik elab edasi oma fantaasiakülluses akvarellides, neist otse lõhnavais lille-kaartides ja kaunilt stiliseeritud rahvarõiva-kujusis; paljude eesti raamatute maitsekatel kaaneümbristel ja nende illustratsioonides. Tema otsiv vaim, tehniliselt viimistletud anne ja tugev värvimeel, sundisid teda otsima ikka uusi väljendusvorme. Silvia Leitu looming, hõlmas ka teatrikostüüme, naiste moode ja kodusisustust. Tema töid nii mitmel alal oleme võinud imetella mitmetel kunstinäitustel vabas maailmas, eesti kodudesKirunast Kalifforniani, mitmes muuseumis ja kunstigaleriis. Neid on kodu-Eestis ja eriti rohkesti muidugi Rootsis.

"Silvia Leitu on midagi nii originaalset ja elavat, et raske on temast kõnelda minevikus või kolmandas isikus. Ta on sama elav ja helav nagu tema nimigi — Silvia Leitu. Linnumul möödus tema elu. Tema kunstniku pale vormus traditsioonirikkas "Pallases" ja Müncheni Kunsti akadeemias ning küpses hiljem pärast mitmeid saatuselööke ja raskeid isiklikke kaotusi) tema ja abikaasa arhitekt Harald Tannbergi Solentuna külalislahkes kodus, mis kujunes omaette kunstitempliks. Valged õhulised kardinad, valged küünlad, suur meleliukeste kimp sünnipäeva lauat — kes meist ei mäletaks kõike seda valevat valgust. Ja seinu täis pilte.

"Silvia elas Marie Underi sõnul" ahnelt tühjendades elulaeka kui surmamõistetu, kel vähe aega..." Tema loomingu palangust tiivustatud pintsel libises ikka kergelt üle märja paberi, luues neid alabastervalgeid tulpe, temperamendikaid baleriine või vallatuid ingleid. Just inglid — jonnakad ja isemeelsed — nagu tänapäeva "kuldne noorus", olid talle nii südamelähedased. Need maandusid küll tsirkuses, kukkudes hõbetrapetsilt, küll pasunaid puhudes suures lumehanges. Silvia lõi alati originaalseid situatsioone ja ristis oma tööd alati originaalsete tiitlitega, nälteks "Tüdruk, kes korjab teiste inimeste pisaraid, "Imelaps deklameerib (keda aga maalil näha polegi — on ainult raske sametportjäär ja aimatav publik...) või "Provokatsioon paradiisis" ja "Ilus kingatelgija" — Nota bene) mitte kingsepp!

Silvia Leitu oli luuletaja hingega maalija, kes oskas siduda elu surmaga, armastust pisaratega, vallatust murega ja muret ülemeeliku rõõmuga. — Tema Maarja on habras kuldrüüs kaunitar, kel "Otsa ees tilisev kroon", tema Kristus on unistavate silmadega aednik rohelises mütsis, mille nokale on laskunud imelind. Tema kepsleval hobusel, kes tuppa siseneb ootamata haruldase külalisena, on muheleva inimese heatahtlik nägu. Kui mõni kainema pilguga kunstisõber tema fantaasia uperpallide kohta veidi skeptiliselt lausus: "Aga, Silvia, kas niimoodi tohib siis inimesi ja asju kujutada?" vastas kunstnik löögivalmilt:" Aga miks mitte? Kes mind keelab?" Nii nagu kuulus rootsi skulptor Carl Milles, kes veidrale küsimusele: "Kas olete näinud inglit käekellaga, nagu teie seda kujutate..." vastas: "Olete teie näinud ingleid käekellata — kas olete?"

Silviagi ei jätnud kunagi vastust võlgu. Tema nägi kaugemale ja sügavamale kui tavaline inimene. Ta oli ja jääb meile ahvatlevaks mõistatuseks, pulbitsevaks ja originaalseks loojaks, aga mis kõige tähtsam: värvikaunilt ja loorpehmelt elavaks. Tema joonistuspaber on ikka veel märg, tema väsimatu pintsel nagu liugleks ikka veel mööda neid taevalist ent vaevalisi radu, mida geniaalsel inimesel on antud käia — igavesti rahutuna, igavesti otsijana, igavesti — elavana."

Kohalik elu

ESKILSTUNA

EES uus juhatus

Hiljuti peetud peakoosolekul valiti Eskilstuna Eesti Seltsile uus juhatus. Pärast ametite jaotust on uue juhatuse koosseis selgunud ja on järgnev: esimees L. Aring, abiesimees — L. Pella, sekretär — M. Kiiver, laekur — O. Uusleer, juhatuse liige — H. Pohjolainen.

Ühtlasi peab tähendama, et seltsi esimees L. Aring esitas peakoosolekule tugeva tegevuskava ja saavutas suure poolehoiu liikmete hulgas.

HALMSTAD

Peakoosolek, ettekanne

Halmstadi Eesti seltsi korraline aastapeakoosolek toimub pühapäeval, 19 märtsil kl. 15.00 kohvikus Tre hjärtan il korral seltsi kodukorras ettenähtud päevakorraga.

Külalisena esineb koosolekul ettekandega dr Alar Undritz, köneldes vanast Tallinna ajaloost.

Pääle koosolekut kohv seltsi poolt. Juhatus loodab rohket osavõttu.

BORÅS

Teater

Pühapäeval, 19. märtsil kl. 15 toimub Engelbrekti kooli aulas Stockholmi Eesti Teatri külalisetendus August Mälgu näidendiga "Valgus sinu kätes". Pääsmed on müügil kohapeal pool tundi enne etenduse algust. Kõik on teretulnud.

LUDVIKA

Bridzhivõistlused

Ülemaalised bridzhivõistlused toimuvad 29. ja 30. aprillil Ludvika Spordihallis, algusega kell 13.

Võistluseks registreerida hiljemalt 12. aprilliks Ed. Waherile, Tre Krokars väg 10, 771 00 Ludvika, telefon 0240/13 198.

STOCKHOLM

Stockholmi Eesti Osakonna koosviibimine

toimub laupäeval, 18. märtsil algusega kell 19.00 vanalinnas Västerlånggatan 27 asuvas keldriruumis. Võimalik näha balli pilte. Kõik teretulnud!

STOCKHOLM

Praost R. Kolmeistri loeng

"Tempel, teater ja staadion Vahemere maades" on teemaks praost R. Koolmeistri ettekandes, mis toimub teisipäeval, 28. märtsil kell 18 Medborgarskola loengusaalis, Upplandsgatan 49 (Odenplani lähedal). Loengut täiendavad valguspildid. Ettekande õhtu toimub Esinduse Naisringi korraldusel ja sellest palutakse osavõtta kõigil, kes huvitatud uuematest ajastutest Euroopa kultuurihälli ruumist.

STOCKHOLM

Praktiline eesti keele kursus

Eesti keel teeb meie paljudele noortele muret. On noori, kes emakeelt peaaegu ei valda .On neid, kes keele tundmises ja oskuses tahaksid end täiendada. Leidub ka rohkesti neid, kes argipäeva-keeles küll kodus,kuid kellede oskused sõnavaras ja muus on liig kasinad, et emakeeles ettekannet või kõnet pidada. Nende puuduste leevendamiseks toimub eesti keele kursus Esinduse Naisringi algatusel. Kursus on 3 osaline: algkursus, edasijõudnute kursus ja esinemis-ettekannete harjutamine-õppimine. Kursuse juhatajaks on fil.mag. Kristjan Meikop, kutseline kõrgema haridusega emakeele õpetaja. Kursustest osavõtuks palutakse registreerida pr. Meeri Mambergile — tel. 67 70 32. Kursus algab teisipäeval, 21. märtsil kell 18 Esinduse ruumides, Sandhamnsgatan 1, Gärdeti peatuse lähedal (väljuda Furusundsgatani suunas). Kursusest osavõtt on kõigile tasuta.

Leinateateid

Los Angelesis, USA-s suri 26.veebruaril Elmar O. Leoke, sünd. 8.augustil 1895 Viljandimaal.

Kohtla Järvel suri 17. veebruaril Liisi Räis, n-na Pärkman, sünd. 25. nov. 1881 Lüganusel.

Eestis suri 25. veebruaril Leena Reinsalu, n-na Ots.

Tallinnas suri 24., veebruaril ins. arh. Valter Alver, sünd. 15. novembril 1897 Valgas.

USA-s suri Tõnu Saarmaa.

● Stockholmis sündis Brith (n-na Magnusson) ja Jaan Lukk'ile tütar.

● Stockholmis sündis Marie Anne ja Taavi Ränk'le tütar.

● Säästupankade ühingu poolt korraldatud kolmepäevasest konverentsist rootsi majanduksimuste sõelumiseks võtsid Eesti Laenu-Hoiu ühisuse esindajatena osa dir. Alfred Ventsel ja esimees Arvo Horm.

Üle laia vee ja mitme raja,
kostku Sinuni me leinakaja.
Pärja punume Sul silmaveest
tänuks emakene kõige hea eest.

---

†

Armast onupoega ja sugulast

Johannes Nõmmik'ut

† 21.2. 1972 Thornwoodis USA-s

mälestavad leinas

JUHAN NÕMMIK
EDDI ja ELIN

---

†

Armast emakest

Leeni Lund'i

n-na Vesingi

* 28. aug. 1887 Emmastes
† 10 märts 1972 Torontos

mälestavad valusas leinas

LAPSED
LAPSELAPSED
LAPSELAPSELAPSED
Torontos ja Göteborgis

Leinateateid

†

Kaarel Uusma

* 18.3. 1901 Kohilas
† 12.3. 1972 Stockholmis

Mälestavad kurbuses

ABIKAASA
LAPSED PEREKONDADEGA

Matusetalitus laupäeval, 18. märtsil kell 9.00 Lidingö kirikus.

---

†

Meie armas vilistlane

Kaarel Uusma

* 18.3. 1901 Kohilas
† 12.3. 1972 Stockholmis

Mälestavad sügavas leinas

KORP! SAKALA
KONVENT ja VILISTLASKOGU

---

†

Armas isa ja vanaisa

Fedja Lillemägi

* 8.3. 1896 Kaberneemes
† 11.3. 1972 New Jerseys

Mälestavad vaikses leinas

BENITA perekonnaga
ENDEL perekonnaga

---

†

Armast tädipoega

K.s. kapten

Leo Truuberg'i

mälestavad leinas

MINNA KARINEEM
MAKS KOLK
ILSE LICHTERMANN
JULIE REINTAL
perekondadega

Kava Haapsalu lossi rekonstrueerimiseks

Kuna Haapsalu lossi ringmüüri-sisene pindala on ligemale nelja hektari suurune, rajati sinna 1858 park. Ringmüüri praegune pikkus on 803 meetrit. Et parki kasutavad puhkekohana nii kohalikud elanikud kui ka suvitajad, on kavas pargi korrastamine, kusjuures parandusi tehakse ka lossivaremetes ning neis veel säilivates ruumides.

Lossi pargis peeti 1896 Läänemaa esimene laulupidu. Ka nüüd korraldatakse seal igal suvel Haapsalu rajooni laulupidu koos rahvakunstiõhtuga. Peale selle organiseeritakse mitmesuguseid näitusi, võistlusi, laatu ja rahvapidustusi. Lossipargis esinevad veel Haapsallu küllasõitvad teatrid ja teised kunstikollektiivid.

1961 teostati lossimüüride ja väravatornide osaline konserveerimine, millist tegevust pidevalt jätkatakse. 1969 toimusid lossi siseõuel kaevamised, millede läbiviijaks oli Riiklik Restaureerimistöökoda. Lossivaremeis toimusid mitmel korral veel teaduslikud uurimistööd.

Jõuti otsusele, et näiteks Vahitorn ei kuulu lossi vanimate osade hulka, vaid et see valmis 15. sajandi lõpul. Vahitorni kolmandal korrusel leidub suveti Haapsalu Koduloomuuseumi väike ekspositsioon, mis üldiselt tutvustab lossi ajalugu.

Kavas on ka lossikiriku restaureerimine, et muuta seda unikaalseks kontserdisaaliks. Vastavad eeltööd on juba käimas ja kirik on vahepeal saanud uue tsinkplekist katuse. Orel hävis sõjapäevil.

Lossi uurimistööde kohta märgitakse teatmikus "Haapsalu loss", et teostati mitmesuguseid mõõtmisi, määrati vundamendi sügavust, täpsustati ehitusjärke jne. Paralleelselt toimusid ka korrastustööd. Näiteks puhastati väike linnus võsast ja konserveeriti ning teostati müüre.

Esmajärgulise tähtsusega on lossi juures just varisevate müüriosade teostamine ja konserveerimine, kusjuures müüre tuleb puhastada ka murendava toimega taimestikust. Edaspidi tuleb restaureerimisele väikese linnuse keldrikorrus.

Haapsalu linna esialgse perspektiivplaani kohaselt on loss lülitatud arendatava kuurordi koosseisu. Välismüürid puhastatakse sinna hiljem tekkinud parasiitehitistest ning ümbritsetakse alleedega. Praegu segavad soodsa üldmulje saamist mitmed puudused.

Likvideerimist ootavad ajutiste ehituste hulgast lasketiir, kiosk väikese linnuse siseõuel, tugevdamist vajab korravalve lossi territooriumil, mõndagi võiks ära teha pargi esteetilise ilme parandmiseks. Ent puuduvad ka suveniirid, fotod ja turismikirjandus.

Suurem osa lossi ja lossikiriku kunstipärandist asub praegu Haapsalu Koduloomuuseumis. Näiteks on muuseumi ees üks Vahitorni kelladest, mis valati 1688 ja mis kaalub 410 kg. Muuseumi on paigutatud ka kaks barokset altarikaunistust: apostlite Pauluse ja Andrease figuurid ning 1634 valmistatud ristimisvaagen.

RINGREISIDELE registreerimised ja RESERVEERIMISED

Senini Nyman & Schultzile saabunud registreerimistest selgub, et enim nendest soovivad osa võtta n.n. suurest Ameerika ringreisist (nr.6), kus on 78 osavõtjat. Seega toimub dubleeritav reis kahes grupis. Küsimuse all on olnud ka selle reisi kolmekordistamine, kuid siis on vajalik, et paari nädala jooksul registreeruks juurde 27 isikut, sest iga grupi suurus võib olla 35—38 inimest.

Ringreisid nr. 1 ja 2 jäävad liiga väikese registreerumise tõttu ära. Ringreisid nr. 3 (skaudid) ja nr.4 (vanemad), on kogunud 69 reisijat, seega on veel 11 kohta vabad.

Kuna reisifirma peab aegsasti reserveerima kohad lennukites ja tellima bussid ning hotellid (ringreis toimub ju reisihooaja kõrgpunktil), siis on vajalik, et registreerumised toimuks hiljemalt 1. aprilliks.

Kiirustada tuleb ka hotellide reserveerimisega, sest grupihinnaalanduse saamiseks on vaja aegsat informatsiooni grupi suuruse kohta. New Yorgi osas registreerib hotelli kasutajaid Nyman & Schultz, Toronto osas otse Lend Läände juhtkond.

Nagu varem märgitud, toimub New Yorgis majutamine hotell Penn-Gardenis ja Torontos Simcoe Hotellis. Simcoe on varutud tervena eestlastele (hindadega 1-isiku-tuba 8.50 doll 2-isiku tuba 13 doll., 3-isikutuba 17 dollarit). Pool hotelli oli juba ette tellitud veebruari lõpul. Torontos on võimalik üürida tube terveks nädalaks Tartu või mõnes teises ülikooli kolledzhis (30 dollarit nädal).

Peale selle vahendab majutustoimkond erakortereisse paigutamist, samuti on laagrisse minevatele skautlikele noortele korraldatud majutamine Kanada eesti skautlike noorte perekondades. Teistel noortel on võimalik tasuta ööbimine koolimajades.

Mis puutub viisumitesse, siis nendel, kel on Rootsi riikkondsus ei ole viisumit vaja Kanada osas, küll aga USA osas. Reisikorraldajad soovitavad kontrollida, et passid ei oleks aegunud. Nõuetav reisijatele on vaktsineerimine rõugete vastu. Vastav tõend ei tohi olla USA-sse sissesõidul vanem kui 3 aastat. Soovitav on süstida paar päeva enne ärareisi ka gammaglobuliini kollatõve vastu.

†

Unustamatut Vabadussõja kaaslast

Kaarel Uusma'd

leinab

L.R. SOOMUSRONG NR. 2 SÕPRUSÜHING

Kursused

Eesti Skautlike Noorte Maleva korraldab järgmised kursused:

Assistentide kursus toimub Koitjärvel, kevadpühade ajal. Aksel Ojasoo on palutud kursuse juhatajaks. Sigrid Pödrus abijuhiks.

Rajurite juhtide kursus toimub Metsakodus, kevadpühade ajal, vastutav juht on Andres Merelaid. Juhtide täiendamine on käigus.

Hellakeste-hundujuhtide kursus suvistepühade ajal, 20-22. mail, Veskijärvel (või mujal Kesk-Rootsis).

KIRIKLIKE teateid

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peajumalat. Jakobis 19/3 kl. 15, kog. õp., lauluraamatud.

GÖTEBORG: EELK Gbg ja Läänе-Rootsi kog. Suur-Reede jumalat. armulauaga Kristiines 31/3 kl. 14, õp. Rebane, orelil PG Strömberg, laululehed.

LUND: Petersgårdenis jumalat. 1/4 kl. 19.30, õp. Vilund, orelil Eha Põhl, armulaud, laululehed.

MALMÖ: Jumalat. Saksa kirikus 1/4 kl. 16, õp. Vilund, orelil Eha Põhl, armulaud, laululehed.

OLOFSTRÖM: Kirikus jumalat. 2/4 kl. 16.30, õp. Vilund, orelil Eha Põhl, armulaud, laululehed.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK

STOCKHOLM: Püha Nikolai Peakirik, 19/3 kl. 11 liturgia. Suure Paastu 5-es pühapäev, ülempr. A. Nael.

GÖTEBORG: Guldhedeni Ortodoks kirikus Suure Paastu 5-ndal pühapäeval liturgia kl. 11. Palmipuude pühal kl. 11 liturgia ja pajuokste õnnistamine. Praost Raag.

SOOME ORTODOKSKIRIK

ESKILSTUNA: 18/3 kl. 17 Püha Anna kabelis, Haleniig. 1 õhtuteen. soome keeles ja 19/3 samas liturgia rootsi keeles. Jutl. Ignatios Ek, teenib ülempr. M. Juhkam.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi Kirik, Brå vallag. 11, 19/3 kl. 10 pühapäevakool, kl. 11 jumalat., H. Laur, lauluettekandeid. 21/3 kl. 19 kooriharjutus. Eelteade: Pensionäride kokkutulek 30/3 kl. 17, värvifilm Türgi eesti külast, lauluettekandeid, kohvilaud. Ülestõusmispühade konvevents 1-4 apr. Helmut Rüdmi kTorontost ja külalised üle maa. Oömaja soovijaid palutakse teatada tulekust tel. 0760/321 05.

STOCKHOLM: Norrmalmi Bapt.-Kirik, Norrtullsg. 37, jumalat. 19/3 kl. 15, O. Loogna.

ESKILSTUNA: Nelipühi Kirik Filadelfia, Smedjeg. 23 jumalat. 19/3 kl. 13, R. Mesi ja V. Lindma.

GÖTEBORG: Utbys, Österlyckan 20. J. Sasse juures jumalateenistus 19/3 kl. 11, V. Kubja. Blå Bandetis 19/3 jumalat. ei ole.

HELSINGBORG: Slottshagskyrkan, Långvinkelsg. 26 (sissekäik pargist) jumalat. 19/3 kl. 14, Elsa Roos.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26, jumalat. 19/3 kl. 13, L. Blees jt. Betania, Bråddgatan 54 palvet. 18/3 kl. 17, könet ja laulu helilindilt.

UPPSALA: Korskyrkan, St. Persgatan 26, jumalat. 19/3 kl. 15.30 O. Targama.

"Rootsi väljaõppega türgi vasakpoolsed"

ANKARA — Türgi peaminister Nihat Erim sõnas enne oma küllasõitu USA-sse et pärast ulatuslikke väljapuhastusi vasakpoolsete huigas võib Türgi taas avada oma sadamad ameerika kuuendale laevastikule.

Peaminister Erim sõnas muuhulgas, et rahutusi ja USA-vastaseid demonstratsioone on organiseerinud "vasakterroristide jõugud", kes oma väljaöppe said peamiselt väljaspool Türgit. Ta nimetas Rootsit riigina, kus vasakpoolseid mässajaid olevat välja õpetatud, peale selle Läänе-Saksat ja DDR-i ning sissilaagreid mitmesugustes araabia maades.

USA kuuenda laevastiku külastused Türgi sadamatesse katkestati 1969, mil sadamalinnades Istanbul ja Izmir toimusid USA-vastased massdemonstratsioonid. Erim toonitas, et nüüd on olukord muutunud, kuna Türgi võimud on teostanud vasakpoolsete hulgas põhjalikke puhastusaktsioone. Seega on ka USA-Türgi suhted taas muutunud normaalseks, sõnas peaminister Erim.

Tshehhi uraanivarud ülitähtsad N.Liidule

LONDON (EPL) — Euroopa suurimad ja rikkalikumad uraanivarud asuvad Tshehhi idaosas, kusjuures tõlendavaid leide tehti veel lähikest aega enne N. Liidu teistkordset okupatsiooni 1968. Peetakse võimalikuks, et just uraani tõttu oli venelastel niivõrd kiire Tshehhi okupeerimisega, kuna seoses Dubceki katsetega rigikorda liberaliseerida kardeti tõsiselt, et uraanikaevandused võivad N. Liiduel kaotsi minna.

Ulatuslikumad uraani-alad paiknevad Branisko mägedes Slovakkia idaosas. Kaevanduste eksploatatsioon selles piirkonnas on muidugi range saladuskatte all ja tshehhi põgenike jutustuste kohaselt saadetakse peaaegu kogu toodang N. Liitu ümbertöötlemiseks.

Kõrgekvaliteedilist uraanimulda leidsid Tshehhist esmalt juba sakslased 1944 Jachymovi mägedest, mis asuvad umbes 50 km kaugusel Karlovy Varyst.

Pärast aatomipommide langetamist Hiroshima ja Nagasaki kohal sõimis N. Liit kiires korras Tshehhiga kokkuleppe, mille kohaselt venelased said 20-ks aastaks suurema osa seal kaevandatavast uraanist. Väljavedu pikendati uue lepinguga 1964.

Üks hästi informeeritud tshehhi põgenikke märgib, et Dubcek olevat augustis 1968 ähvardanud venelasi, et kui N. Liit oma Tshehhis manöövreil viibivaid väeosi välja ei vii, tühistatakse uraanikokkulepe. See sündis enne venelaste tegelikku invasiooni.

Esialgu punaarmee ringimanööverdavad osad tõepoolest ka lahkusid piiri taha, jättes 7—20 augustini kohale vaid oma uraanieksperdid. 21. augustil aga järgnes massiivne relvastatud invasioon, kusjuures üheks esmaseks operatsiooniks oli just uraanikaevanduste kindlustamine.

Rahvusvahelised eksperdid märgivad, et kui maailmas lähemas tulevikus enam ei avastata uusi uraanivarusid, võib selles osas tekkida puudus juba 1980-ndatel aastatel. Kiire vähenemise põhjuseks on muidugi supervõimude relvastumine tuumarelvadega, lisaks sellele aga ka pidevalt suurenev areng aatomijõujaamade alal.

USA-kodanikud ei saa olla eksiilvalitsuses

WASHINGTON (VES) — Leedu-Ameerika Nõukogu esindajad dr. Bobelis ja Shedlauskas viibisid USA välisministeeriumi Ida-Euroopa osakonna asedirektori D. Martini jutul, kusjuures informatsioonide vahetuses leedulased küsisid, kuidas USA suhtub eksiilvalitsustesse ja juhtumitesse, kus eksiilvalitsuse liige oleks samal ajal USA kodanik. Teatavasti ei ole lätlastel ega leedulastel eksiilvalitsust.

Leedu tegelased märkinud D. Martinile, et Leedu põhiseadus ja vastavad määrused võimaldavad kahekordse kodakondsuse.

D. Martini vastus küsimusele oli, et USA kodanikel pole võimalust kahekordseks kodakondsuseks ega ole seega ka võimalust kuulumiseks ükskõik millisesse eksiilvalitsusse, kui sarnaseid kunagi esineks. Teise maa ja rahva valitsusorgani, ka eksiilvalitsuse, liikmeks olemisele kaasub USA kodakondsuse kaotamine. Teatavasti ei tunnusta USA ka ühtegi eksiilvalitsust.

HUUMOR

Jerevani raadio küsimuste-vastuste osakonnast oleme noppinud alljärgnevad palad:

Küsimus: Miks elavad N. Liidus inimesed nii vanaks?

Vastus: Kes kannatab, see kaua elab.

*

Küsimus: Kuidas hoida meest?

Vastus: Söötke, jootke ja õhtul laske jooksma.

Kohalik elu

GÖTEBORG

Eesti Maja koosolek

AB Göteborgi Eesti Maja peakoosolek peetakse pühapäeval, 16. aprillil kell 14.00 E. Majas, Drottninggatan 27. Häälte registreerimine algab tund aega varem. Kuna olemas on suurel hulgal väljalunastamata aktsiaid, teatab juhatus, et neid saab kätte kohapeal. Palutakse kaasa võtta aktsiatellimise kviitung.

JUHATUS

GÖTEBORG

Kanada sõnas ja pildis

Göteborgi E. Maja klubi korraldusel esineb 19. märtsil kl. 17 (mitte kl. 19 nagu varem teatatud) Jaan Järv referaadiga teemal "Märkmeid ja tähelepanekuid Kanada-reisilt". Ettekannet kaastab värvifilm. Juhatus loodab rohket osavõttu.

GÖTEBORG

ELA koosolek

Eesti Laste Abistamisühing Göteborgis korraldab oma aastapeakoosoleku 27. märtsil kl. 18.30 Eesti Majas, Drottninggatan 27, neljandal korrusel Eesti Seltsi ruumides. Juhatus palub kõikide liikmete rohkearvulist osavõttu.

STOCKHOLM

Algkooli pidu

Stockholmi Algkooli pidu toimub pühapäeval, 19. märtsil algusega kl. 14 Skanstulli gümnaasiumi aulas. Bohusgatan 24—26. Loterii algus kl. 14, eeskava algab kl. 15.30. Tore näidend, ettekanded. Kell 18 algab tants ja ringmängud. Kõik teretulemast!

Hambaarst

L. LIUS

Brommaplani peatuse juures, tel. 25 97 52 kl. 9—11.

ORTO kirjastusel ilmub septembri kuul suur luksusköites perekonnapiibel

Suur Piibel

Eeltellimisi on veel võimalik teostada kuni 15. aprillini. Selleks päevaks teostatud esimene sissemaks garanteerib, et eeltellija nimi trükitakse erilehele Piiblis (hiljem ei ole see enam võimalik). Ka on eeltellijate arv piiratud.

Eeltellimise hind kr. 200:- (pärast ilmumist kr. 400:-)
Piiblit võib tellida ja tasuda 4 kuu jooksul à kr. 50:-
ORTO esindajale pr. Irina Aug'ile. Farstavägen 87, 8 trp., 123 47 Farsta, postgiro nr. 75 68 40-5

Ü. E. K. ORTO

Vaba eestlaskonna informatsioonileht

EESTI PÄEVALEHT

Ilmub kolmapäeviti ja laupäeviti

Rootsi televisiooniprogramm

TV | Lördag

9.00 TV-nytt, vädret
9.05 Start 2. Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
9.25—9.35 Se det du inte hör. Färg. 3. Träna mera! Kurs i talavläsning för hörselskadade.
9.45 Gräshoppornas ö. Färg. 11. Gräshoppsdrycken.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.00 Matleena — erään tarinan alku. Ester Erhomaan romaaniin perustuvan ohjelmasarjan ensimmäinen osa. Musiikki Ossi Runne, lavastus Reijo Puttonen, ohjaus Anja-Maija Leppänen. Pääosissa: Matleena — Sinikka Sokka; Huvilan rouva — Ansa Ikonen.
Matleena — TV-serie i sex delar om den föräldralösa flickan Matleenas öden och äventyr. Efter en roman av Ester Erhomaa
Textat på svenska
10.50—11.00 Eurooppalainen VIII. Vapautta ja romantiikkaa. Työryhmä Pekka Suhonen, Matti Suurpää ja Timo Hämäläinen.
Europé. 8. Frihet och romantik.
Textat på svenska.
11.20 Matematik på nytt. 16. Genomsnitt och spridning.
11.40 Nationalekonomi II. 8. Sovjetunionen.
12.15—12.40 Små människor. 6. Det stora lilla jaget.
15.30 Vecko-nytt. Textat.
15.45 Start 2.Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
15.50 Tipsextra. Färg. Leif Larsson och Bo Hansson.
18.09 TV-nytt, vädret, meddelanden.
18.05 Helgmålsringning. Färg. Från Djursdala kyrka i norra Småland.
18.10 Balders drömmar, hans död och Lokes straff. Färg Fornnordisk gudasaga ur den poetiska Eddan och Snorres Edda, berättad av Sven B. F. Jansson.
18.30 Tittskåpet. Färg. Pekka blandar bilder för blandade åldrar.
19.30 TV-nytt, sport, vädret.
20.00 Snapphanepojken. Färg. En berättelse om äventyr och verklighet i ofredens tid av Max Lundgren och Bo Sköld. Andra delen: Uppdraget.
20.30 Som i en ask Färg. Italiensk tecknad korifilm av Bruno Bozzetto.
20.35 C'est la vie. Färg. Maurice Chevalier och Diahann Caroll i ett underhållningsprogram från 1969.
21.30 Extraträffen. Färg. Tage Erlander, Jarl Hjalmarson och Hjördis Pettersson hos Lasse Holmqvist.
22.00 Det händer i eftan. Färg.
22.10 TV-nytt, vädret
22.15 Snobbar som jobbar. Färg. Tony Curtis och Roger Moore på nya äventyr.
23.05—23.10 TV 2-veckan. Färg.

TELEVISION 2

17.10 Familjen Ashton. Färg.
18.00 Isabelle — belgisk tecknad film. Färg.
18.10 ca Sagor vid stranden av Berndt Klyvare. 5 Kallejakten.
18.25 Insändaren. Gunnar Västberg.
18.55 Vädret.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Ostindiefarare. Färg. Äventyrspjäs om livet ombord på skeppet Sophia Magdalena under en resa i slutet av 1700-talet. Del 2.
20.00 Naturväktarna: tittar på insända filmer. Färg. Nils Dahlbeck, Carl Edelstam, Pelle Falm och Torgny Swiss Östgren.
20.30 TV-nytt.
20.35 Allt detta och himlen därtill — amerikansk långfilm från 1940. Medverkande: Bette Davis, Charles Boyer, Jeffrey Lynn, Barbara O'Neil, Virginia Weidler.
22.50—23.00 TV 1-veckan. Färg.

TV | Söndag

9.35 Treffpunkt München. Färg. Inför tysklandsresan olympiaåret 1972. 1. På väg.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.00 Uutisviikko. Nyhetsveckan.
10.25—11.00 Yksi oikein, kaksi nurin. Muutos työntekijästä eläkeläiseksi merkitsee suurimmalle osalle vanhuksista elintasominimiä ja sen mukanaan tuomia nöyryytyksiä.
Två aviga, en rät... Om åldringar i Finland
Textat på svenska
12.20 Nationalekonomi I. 7. Marknadsekonomins brister
13.00—13.40 Vi kallar dom u-länder. Färg. 7. Vägen mot frihet.
16.00 Gudstjänst från Mjölkuddskyrkan i Luleå.
16.30 Filmtimmen. Färg. Tycmanis vän. Rysk film om en pojke och hans vän — en varg.
17.30 Människa i närbild. Inge Palmquist samtalar med Lis Asklund. Han är från födseln svårt handikappad. Textat.
17.45 Start 2.Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
18.00 TV-nytt, vädret, meddelanden.
18.05 Hemma med Ria. Färg. TV-magasin med Ria Wägner.
19.00 Första klass. Om en dag i första klass.
19.15 Hvar 14:e dag. Färg.
19.30 TV-nytt, sport vädret.
20.00 Underhållaren Färg. Ett farväl till en epok. I huvudrollen: Maurice Chevalier. Presentatör: Eckert Lundin.
20.45 Vilse — film av Eske Holm, Lars Egler och Mogens Winkel Holm. Färg.
Medverkande: Dansare och skådespelare från Danmark och Sverige samt Sveriges Radios Symfoniork. Dir. Peter Ernst Lassen.
21.25 Sportspegeln.
21.55 Gamla visor från Kungälvs Ytterby. Färg. Vissångerskan Lena Larsson.
22.10 TV-nytt, vädret
22.15—22.45 Vårnatt i Tjäderskogen. Färg. Film av Gösta Tysk och Arne Johansson.

TELEVISION 2

16.00 SM-final i bandy. Färg. Sammandrag från matchen på Södertadion i Stockholm. Tutte Kock.
16.50 Krukan. Krukan — eller kanske snarare Vinkruset — är en burlesk i frodig, bondsk miljö.
Ödets nycker. Efter en novell av A. Beliashvili. En historia från Georgien om en många gånger ertappad hästtjuv.
17.45 Tre profiler. Färg. Sång och musik av tre glada gossar från Göteborg.
18.00 Är du också ensam? Finsk tecknad film om hur man kan vara ensam.
18.10 ca Vad är det som ryker? Färg. Tecknad saga av Inger och Lasse Sandberg.
18.30 Catweazle. Färg. 11. Grönsakstävlingen.
18.55 Vädret.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 Vi i femman. Färg. Frågetävling för femteklassister. Berndt Friberg.
20.15 Plocka toner Leif Segerstam lyssnar och improviserar.
20.40 Titta på tvåan. Färg.
20.45 Vetenskapens värld. Färg. TV 2:s magasin för vetenskap och teknik summerar framtidens civila flygtekniska utveckling. Programvärd: Bo G Eriksson.
21.25 TV-nytt.
21.30—21.55 Bilder från Kalifornien. Färg. Film av den franske filmaren Henri Cartier-Bresson.

TV | Måndag

Skol-TV:
9.00—9.20 Det brinner.
10.10—10.25 Titt ut i naturen. 1. När solen väcker.
10.35—10.55 Inblick i u-land. 2. Skola för självtillit.
11.15—11.35 Matematik på nytt för vuxna. 17. Urval.
Skol-TV:
12.20—12.40 Påsk. 1. Judisk påsk.
12.45—13.00 Start 2 .Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
Skol-TV:
13.10—13.30 The Seventh Key. 4. Last Words.
13.35—13.55 Naturkunskap åk 1. Färg. 12. Information och kommunikation.
14.30—14.50 Sju gissel. 4. Undernäring.
16.30—16.50 Hos djurdoktorn. Veterinär Bengt Stenson om hundar.
16.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Jetpiloter. Färg 3. Kidnapping.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Korsnäsgården. Färg. Om människor, djur och natur.
20.50 Människojakt Färg. Engelsk äventyrsserie. Andra delen: Flykt.
21.40 Radiohjälpen informerar om insamlingen till förmån för trafik- och polioskadade tiden 1/3—15/4.
21.45 Enligt vår mening... Färg. Film från UNESCO i vilken en rad internationellt kända personer ger sin syn på Sydafrikas apartheidpolitik.
22.10 TV-nytt, väder
22.15—22.50 Trumpetaren Charles Tolliver med sin jazzkvartett.

TELEVISION 2

18.30 Den vita delfinen. Färg. Tecknad fransk äventyrsserie. 4. Ouin och Mamoum.
18.45 ca Sindbad sjöfararen. Färg. Tecknad polsk serie. 2. Den sköna Sermina.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Buss-kisarna. Färg. Engelsk komediserie med Reg Varney i huvudrollen.
20.00 "I kamp för en skola". Färg. Några glimtar från skolgång i Peru. Maj Ödman.
20.35 TV-nytt.
20.40 Föräldraserie. 7. "Kalla fakta". Barnbibliotekarie Britt Isaksson och dr Gustav Jonsson talar om barns faktabehov, som kulminerar i 5—6-årsåldern.
21.10 Natoinalekonomi II. 9. Jugoslavien — politik och ekonomi.
21.45 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér med gäster.

TV | Tisdag

Skol-TV:
8.30—8.55 Kemi för er i 9:an. 5. Ärftlighetens molekyler.
9.00 I Frankrike. 3. Frankrike runt.
9.20—9.40 Kraft — rörelse — arbete. 3. Arbete och åter arbete.
9.45—10.00 Fysik åk 7. 1. Elektricitet.
10.10 Fysik åk 7. 2. Elektricitet — faror och skydd.
Förskoleprogram.
10.30—11.00 Om varför människor, djur och växter behöver vatten.
Skol-TV:
12.00—12.15 Musik åk 2, 4.
12.20—12.45 Fysik åk 8. 2. Från kraftverk till konsument.
13.10—13.25 Was gibt's? 3.
Förskoleprogram.
14.30—15.00 Om varför människor, djur och växter behöver vatten.
16.30—17.00 Barnens halvtimme. Färg. Räven och lejonet, hundarna Psi och Zivota, tecknade sagor m m.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Prylar och grejor. I dag arbetar vi med tyg.
18.30 Halvsju. Färg
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Skola utan klasser — den nya gymnasieskolan.
20.30 Fullvärdig fritid för fler. Har vi alla råd med Sverigesemester? Är bilen en förutsättning för att vi ska kunna utnyttja statligt stödda rekreationsanläggningar? Stig Augustsson granskar jämlikheten.
20.55 Fästmön. Slovakisk muntration.
21.40 Moment: Lycka, skräck, illusion. Färg. Om pjäser och konst.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15—22.35 Kort, kort. Färg. Sex episodfilmer av Lars Forsberg.

TELEVISION 2

18.30 Spindlar. Färg. Japansk naturfilm om ett djur som funnits sedan urminnes tider
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Tull-Bom. Svensk långfilm från 1950. Regi: Lars-Eric Kjellgren.
Medverkande: Nils Poppe, Inga Landgré, Gunnar Björnstrand, Jan Molander, Marianne Löfgren, Harry Ahlin, Fritjof Billquist.
20.50 TV-nytt.
20.55 Dokument utifrån. Färg.
21.35 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér med gäster.

TV | Onsdag

Skol-TV:
8.30—8.50 The Seventh Key. 3. The Golden Bird.
9.20—9.40 Familjekunskap. 2. "Vi har det ju bra nu..."
9.45 Inblick i u-land. 2. Skola för självtillit.
10.10—10.30 Fyra epoker — fyra miljöer. 3. 1600-talet
11.00—11.35 Nationalekonomi II för vuxna. 9. Jugoslavien — politik och ekonomi.
Skol-TV:
12.20—12.40 I Norrland. 4. Varor från norr.
12.45 Biologi åk 3. 7. Etologi I.
13.10—13.30 Matematik åk 5. 3. Skala.
16.30—16.50 Experimentlek. Färg. Med ljus.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Ponnydags. 4. Hovar i snö.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Hur många färger har handen? Färg. Konstfilm om och med Max Ernst av Peter Schamoni.
20.50 Han och jag Färg. Komiska situationer med Gösta Bernhard och Sten-Åke Cederhök.
21.20 Att inte höra. Landets enda gymnasieskola för gravt hörselskadade är inrymd i Risbergska skolan i Örebro. Sven Colling berättar om hur man lyckats med den nya undervisningsformen Textat.
21.40 Insyn.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.20—22.45 Hamburg transit. Färg. Västtysk kriminalberättelse med Karl-Heinz Hess. 4. Räkningen för rum 11.

TELEVISION 2

18.30 En trädgårdsmästare. Färg. Del 2. Film av Nina Hedenius. Året går vidare hos Axel och Edit Lindskog i Bergslagen.
18.55 Väder.
18.55—19.00 Sydnytt, Västnytt, Nordnytt.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Alberte, del 5, efter en roman av Cora Sandel.
20.30 Plocka toner. En musikalisk upptäcktsfärd med Leif Segerstam och Janos Solyom.
20.50 Insändgz21.20 TV-nytt.
21.25 Närbild. Färg. Family Four — porträtt av roare av Lars Hamberg och Käge Gimtell.
22.10 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér med gäster.

TV | Torsdag

Skol-TV:
9.00 Musik åk 1, 6.
9.20 Yrke och framtid. 4. Fackskolan och arbetsmarknaden Fa 2.
9.45 Matematik åk 5. 3. Skala.
10.10—10.25 Dramatisk verksamhet, 2.
12.00 Romarriket, 1.
12.25 Påsk. 2. Kristen påsk.
12.45—13.05 The Seventh Key. 3. The Golden Bird.
16.30—16.40 Den förtrollade färglådan. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Så seglar man med "kattor". Färg. En film om utriggare, katamaraner och andra flerskrovsbåtar.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Kortricket. Novellfilm från den skotska televisionen.
I rollerna: Harry Towb, Victor Maddern, Patrick Newell, Jill Gascoine.
20.25 Utrikes- och handelsdebatt. Färg. Sammandrag från dagens debatt i riksdagen. Clary Janson och Mats Svensén.
21.10 Rambert Ballet. Färg. Film om instuderingen av en balett med den kända engelska balettgruppen, Rambert Ballet.
21.35 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
21.40 Panorama. Färg.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.25—23.05 Nationalekonomi I. 8. Ägande och maki.

TELEVISION 2

10.00—17.00 ca Utrikes- och handelsdebatt. Färg. Direktsändning från riksdagen. Björn Elmbrandt.
18.30 Första pris: Blågul rosett. Färg. Ett reportage om hästhoppning.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familjen Ashton. Färg. Engelsk TV-serie. Del 42. En grund att bygga på... September 1944.
20.25 "Det var jag som byggde landet". Några svenska bilder — om oss vanliga, icke-kända svenskar.
21.20 TV-nytt.
21.25 Sportnytt.
22.00 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér med gäster.

TV | Fredag

Skol-TV:
8.30—8.50 Biologi åk 3. 7. Etologi I.
9.00—9.15 Dags B 4
9.20—9.40 Naturkunskap åk 1. Färg. 12. Information och kommunikation.
9.45—10.05 Bostads/miljökunskap. Vår boendemiljö.
10.10—10.30 Vid Medelhavet. 4. Utvandrarstad.
10.35—10.50 Matematik åk 4. 3. Hur många 1.
12.00—12.15 Dags B 4
12.20—12.35 Liv under mikroskop, 2.
13.10—13.30 Bildtolkning för mellanstadiet. 1. Tillsammans med bilder.
13.35—14.00 Appel! och dokument. 2. Kriget som motiv.
16.30 Jak. Färg. 3 Jak målar en kyrka.
16.45 Till nytta, nöje, skada och förtret. Färg. Snöskoterproblemet växer medan lagstiftarna tycks sova.
17.35 Folkspelet schack. En film som bl a visar att även barn i lekskolan kan spela schack
18.00 TV-nytt, väder meddelanden.
18.05 Tratten som fyller din TV med musik.
18.30 Halvsju. Färg
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Presskonferens. Färg.
20.30 Jag gör mina filmer i Tasjkent... Färg. Regissören Eljer Isjmuchamedov från Uzbekistan presenterar sig och kvällens långfilm i TV 1.
20.50 Förälskade. Sovjetisk långfilm från 1969. En romantisk vardagskomedi från Uzbekistan och dess huvudstad Tasjkent. Regi: Eljer Isjmuchamedov.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15—23.30 ca Önskereprisen. Färg. Till vårens fredagskvällar har Lars Orup inbjudit en rad "gästönskare". Deckarförfattarinnan Dagmar Lange önskar sång av Birgit Nilson och ett avsnitt ur serien Helgonet.

TELEVISION 2

18.30 Älgkungen. En filmsaga om kungar och älgar.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Pippi Långstrump på de sju haven. Färg. Svensk långfilm från 1969. Del 2. Regi: Olle Hellbom.
20.00 Våra favoriter. Färg. Träff med Gnesta-Kalle, musikanter och artister.
20.45 För och emot. Sänkta matpriser. Gary Engman och Herbert Söderström synar era synpunkter på matpriserna.
21.25 TV-nytt.
21.30 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér med gäster.